

CUMHURİYET SENATOSU

TUTANAK DERGİSİ

27 nci Birleşim

21 . 1 . 1971 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	<i>Sayfa</i>		<i>Sayfa</i>
1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	676	na ve yoklamada bulunmayanların adları-	
2. — GELEN KÂĞITLAR	676:677	nın tutanak özetinde neşrine dair demeci	686: 687
3. — YOKLAMA	677	4. — Devlet Bakanı Hüsamettin Ata-	
4. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER	677,686	beyli'nin; Ankara'daki banka soyguncula-	
1. — Kayseri Üyesi Sami Turan'ın;		rının, olayın ehemmiyetine ve zanlıların	
Personel Kanunundaki eksiklikler ve tat-		karakterine uygun şekilde takibedildiğine,	
bikattaki aksaklıklara, mahkemelerde ve		takibatın tamamen kanuni şekilde cereyan	
icra dairelerinde görevli adliye personeli-		ettiğine dair demeci ve Tabii Üye Haydar	
nin uğradığı mağduriyetin telâfisine dair		Tunçkanat'ın cevabı	687:692
demeci	677:679	5. — DİSİPLİN CEZALARI	682,684
2. — Tabii Üye Haydar Tunçkanat'ın;		1. — Tabii Üye Mucip Ataklı'ya, sarf	
Hükümet ve zabıta kuvvetlerinin son ban-		ettiği bir cümle sebebiyle takbih cezası ve-	
ka soygunu karşısında başvurdukları aşırı		rilmesi	682:683,684:686
tedbirlere ve aranan gençler vurulduğu		6. — BAŞKANLIK DİVANININ GE-	
takdirde iktidarı gençlerin katili olarak		NEL KURULA SUNUŞLARI	692
suçhyacağına dair demeci	679:682	1. — Kars Üyesi Sırrı Atalay ve Gire-	
3. — Eskişehir Üyesi Ömer Ucuza'ın;		sun Üyesi İhsan Topaloğlu'nun; Tabii Üye	
Genel Kurulda salt çoğunluğun temini için;		Mucip Ataklı'ya verilen cezanın kaldırıl-	
üç birleşim bulunmayan üyenin izinsiz sa-		ması, bu ceza kaldırılmadığı takdirde aynı	
yılması hükmünün bir birleşim olarak ta-		şekilde ağır söz sarf eden Bitlis Üyesi Or-	
diline, yoklamaların birleşimin açılış ve		han Kürümoğlu'na da ceza verilmesini ta-	
kapanışta olmak üzere iki defa yapılması-		zammun eden önergesi	692:701

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Giresun Üyesi İhsan Hopaloğlu; Teknik personel direnişine temasla; teknik personelin yetiştirilmesindeki güçlük ve özellikleri tebarüz ettirerek, Personel Kanununun durumunun anlaşılmasını müteakıp yatırımcı Devlet dairelerinden büyük sayıda ayrılanlar olduğunu, Kanada'ya gitmek üzere 100 Yüksek Mühendisin müracaatta bulunduğunu, âcil tedbirlere başvurulmadığı takdirde kalkınmamızı yabancı ellere ve yetersiz elemanlara bırakmak durumunda kalacağımızı belirtti.

Diyarbakır Üyesi Salâhattin Cizrelioğlu; yurdun içinde bulunduğu güç durumu tasvir ederek, memleketin huzura kavuşabilmesi için Hükümetin ve iktidar partisi grubunun gereğini yapmasını istedi.

5 . 6 . 1965 tarihli 625 sayılı Kanunun 1 nci 13 ncü maddeleri ile 8 nci maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ve 48 nci maddesinin özel okullarla ilgili hükmünün Anayasaya aykırı olduğundan iptaline ve iptal kararının 9 . 7 . 1971 gününde yürürlüğe girmesine dair Anayasa Mahkemesi Başkanlığı tezkeresi okundu, bilgi edinildi.

Cumhurbaşkanınca S. Ü. Tayfur Sökmen'e izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi okundu. Cumhurbaşkanınca S. Ü. Tayfur Sökmen izin isteğinden feragat ettiğini bildirdi.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonu ile Dilekçe Karma Komisyonuna üye seçi-

minde yeter sayı temin edilemediğinden seçimin tekrarlanacağı bildirildi.

Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Fahri Öz-dilek ve arkadaşlarının, asayiş ve anarşik eylemler konusunda bir genel görüşme açılmasına dair önergesi üzerindeki görüşmeler bitirildi ve genel görüşme açılma isteği reddedildi.

T. C. Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesinin II işaretli fıkrasına bir (N) bendi ve sözü geçen kanuna geçici iki madde eklenmesine dair kanun teklifi görüşüldü ve Millet Meclisi metni değiştirilerek teklif salt çoğunlukla kabul olundu.

1970 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Tarım Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı görüşüldü. Yapılan açık oylamada çoğunluk sağlanamadı.

20 Ocak 1971 Çarşamba günü birleşik toplantı yapılacağından; 21 Ocak 1971 Perşembe günü saat 14,00 te toplanmak üzere Birleşime saat 18,25 te son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Hayri Mumcuoğlu	Zerin Tüzün
Kâtip	
Mardin	
Abdülkerim Saraçoğlu	

2. — GELEN KÂĞITLAR

Raporlar

1. — Cumhuriyet Senatosu İdare Âmirlerinin 1970 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 2/437; Cumhuriyet Senatosu 2/303) (S. Sayısı : 1502) (Dağıtma tarihi : 20 . 1 . 1971)

2. — Millet Meclisi İdare Âmirlerinin, 1970 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 2/431; Cumhuriyet Senatosu 2/302) (S. Sayısı : 1503) (Dağıtma tarihi : 20 . 1 . 1971)

3. — 1970 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Adalet ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Bütçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/410, Cumhuriyet Senatosu 1/1149) (S. Sayısı : 1504) (Dağıtma tarihi : 20 . 1 . 1971)

4. — 1970 malî yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Bütçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/411, Cumhuriyet Senatosu 1/1150) (S. Sayısı : 1505) (Dağıtma tarihi : 20 . 1 . 1971)

5. — İstanbul Teknik Üniversitesi 1970 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Bütçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/412; Cumhuriyet Senatosu 1/1151) (S. Sayısı : 1506) (Dağıtma tarihi : 20 . 1 . 1971)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 14,00

BAŞKAN — Başkanvekili Hayri Mumcuoğlu

KÂTİPLER : Zerin Tüzün (Cumhurbaşkanınca S. Ü.), Abdülkerim Saraçoğlu (Mardin)

BAŞKAN — Çoğunluğun ancak saat 15,00 te tahassul edeceği anlaşılıyor. Bu itibarla saat 15,00 te Birleşimi açacağım, efendim.

Kapanma saati : 14,05

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Hayri Mumcuoğlu

KÂTİPLER : Zerin Tüzün (Cumhurbaşkanınca S. Ü.), Abdülkerim Saraçoğlu (Mardin)

BAŞKAN — 27 nci Birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacak.
(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır, müzakerelere başlıyoruz efendim.

4. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER

1. — *Kayseri Üyesi Sami Turan'ın; Personel Kanunundaki eksikliklere ve tatbikattaki aksaklıklara, mahkemelerde ve icra dairelerinde görevli adliye personelinin uğradığı mağduriyetin telâfisine dair demeci.*

BAŞKAN — Üç sayın üyenin gündem dışı konuşma istemleri var. Sıra ile söz vereceğim. Sayın Sami Turan, Personel Kanununun uygulanmasında görülen aksaklıklar ve âcil çözüm yolu bekliyen hususlar hakkında. Buyurunuz efendim.

SAMİ TURAN (Kayseri) — Sayın Başkan, sayın senatörler; memleketimizde olaylar o derece süratle inkişaf etmektedir ki, her birisi başlı başına Büyük Millet Meclisini ve Hükümeti harekete geçirmeye yeter ölçüde olmasına rağmen, işleri hafife almak, umursamamak ve demokrasinin bir icabı imiş gibi göstermek zihniyetinden mevcut iktidarı uyarmak, ciddi bir şekilde meseleler üzerine eğmek imkânı elde edilememektedir. Karamsar değilim, ama geçen her gün, Türk vatandaşını derin bir ümitsizliğe, yeise, üzüntülere sevk etmektedir. Yarınlarından, haklı olarak, endişeye düşmektedirler. Hükümet, güvenini kaybetmiştir, kaybetmekte de devam etmektedir. Bu halin sonu nereye varacak sorusu, aklı başında, vatan sever, memleket sever her Türkün zihnini işgal etmekte ve düğüm düğüm dimağlarda toplanmaktadır.

Senatonun 5 Ocak toplantısında Maliye Bakanı kürsüye çıkıyor, resmen ve zabıtlara geçen sözleriyle; «15 Ocak tarihine kadar teknik personelin, sağlık personelinin, idare âmirlerinin, olmaz olası, Personel Kanunundaki şikâyetleri bertaraf edilecek, durumları düzeltilmektedir» diye, Maliye Bakanı sıfatıyla beyanatta bulunmasına rağmen, teknik personel direnişe devam ediyor, sağlık personeli, yani doktorlarımız ve yardımcıları 2 gün süre ile boykota geçiyorlar, hastalığın yani ıstırabın âcil olmasıyla olumyanını ayırıyorlar, âcil olmayan hastalara bakmıyorlar.

Şimdiye kadar Osmanlı ve Cumhuriyet tarihlerinde görülmiyen, alışılmıyan bir eda ve üslûp içinde bir kısmı vali ve kaymakam Ankara'da toplanarak haklarına verilmesini istiyorlar ve bir de bildiri yayımlayarak bütün politikacılarla ilişkilerini keseceklerini ilân ediyorlar. Bunların, elbette, bir mânası var. Belirgin anlamı şudur ki; Maliye Bakanının beyanatına, verilen teminata rağmen artık Hükümete ve yetkili bakanlarına güvenmiyor, inanmıyor. İtimatsızlığını da, fiilen eyleme geçmek suretiyle, ağığa vuruyor. Nasıl inansın ki, Personel Kanunu Meclis ve Senato'da görüşülürken, Büyük Millet Meclisine gönderdikleri temsilcileriyle dertlerini, şikâyetlerini anlatmaya çalışmışlar, bildiriler yayınlamışlar ve fakat bir türlü dinletememişlerdir.

Personel Kanunu, kamu sektöründe çalışan ve gerçekten sıkıntı içinde bulunan memurlar

için bir huzur ve refah kanunu diye getirilmişti. Bir doktor Personel Kanununun uygulanmasından önce eline geçen aylık miktarından 1 400 lira kadar noksan aylık alırsa elbette direnişi kınanamaz. Türkiye'nin teknik yönden kalkınması için çaba sarf eden teknik personelin yıpranma, risk ve çalışma ödenekleri verilmezse veya geciktirilirse, bu personelden görev beklemek yerindedir. İdare âmirlerinin çeşitli kanunlarla yüklendiği görevleri yerine getirebilmesi için, yılların tecrübesinden sonra, verilen bir miktarda ödeneği kesmeye kalkarsanız. Her an ve her dakikasından sorumlu bulunduğu il ve ilçesini bırakır, hakkını almaya Ankara'ya gelir ve hiçbir şey de yapamazsınız. Yapmaya kalkarsanız, kendilerinin dediği gibi, ateşin üzerine benzinle gitmiş olursunuz. Bütün bu olup biten işlerin, eylemlerin altında yatan neden; güvenin kaybedilmiş olmasındandır.

Mühterem arkadaşlar, son günlerin politika edebiyatında «iktidar çoğunlukta, çoğunlukla alınan karara Büyük Millet Meclisi de, Türk Milleti de boyun eğmek ve itaat etmek zorundadır» denilmektedir. Demokrasi ile idare olunan memleketlerde bu kural doğrudur. Ama, çoğunluk partisi de, çoğunlukla verdiği kararların sorumluluğunu hiçbir zaman unutmaması gerekir. İkinci Cihan Harbinin sorumluluğunu yalnız bu barbe sebebolanlar değil, milletleri de yüklenmiştir.

27 Mayıs ihtilâlinde tüm bir parlâmentonun sorumlu tutulmasını yadırgayanlar olmuştur. Ama, uygulamada mesuliyet yalnız Hükümete değil, Hükümetin icraatını oylarıyla destekleyenlere de yöneltmiştir. Demek istiyorum ki, istifa etmesini bilmiyen, istifa etmemekte direnen Hükümetin, memleket zararına olan icraatının devamında söz sahibi olanların da mesuliyetleri vardır, olacaktır da.

Gündem dışı konuşmamın sınırlarını aşmak için genel meselelere böyle değindikten sonra önemli ve âcil tedbir alınması gereken birkaç hususa da kısaca temas etmek istiyorum.

27 Aralık 1970 tarihinde 1 500 ü aşan adliye personeli hukuk profesörleri, Yargıtay ve Yüksek Hâkimler Kurulu üyelerinin bir kısmı Adliye Bakanlığı erkânının da katıldıkları bir forum düzenlemişlerdi. Aldıkları karara göre 60 sayılı Yasa uyarınca verilmekte olan risk zam-

mi, fazla çalışma ücreti niteliğinde olan ödemelere devam olunması istenmektedir. 60 sayılı Yasanın öngördüğüne göre Yargıtay dairelerinde, genel mahkemelerde, icra dairelerinde ve ceza evlerinde görev yapan başkâtip ve yardımcılara ayda 150 şer lira, memurlarla kâtiplere, zabıt kâtiplerine, yardımcılara ve ceza evi memurlarına ayda 100 er lira; gardiyanlar ve mübaşirlere 70 er lira verilmekte idi. Bu ödenek 1 Aralık 1970 tarihinden itibaren kaldırılmıştır.

Muhterem arkadaşlarım, gerek finansman, gerekse Personel Kanununun Senatodaki müzakereleri sırasında kanunu müdafaa eden Sayın Maliye Bakanı, Hükümet, memleket realitelerini bilmemekte, takdir edememektedir dediğimiz zaman, asabileşmiş ve kızışmışlardı. Bu ödeneklerin 1327 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde yazılmıyan ödemelerden olması dolayısıyla ilgili yönetmelikler çıkıncaya kadar, ödenmeye devam olunması gerekirdi. 91 nci madde ile ilgisi yoktu. Buna rağmen kaldırıldı.

Ben, bu konuda teknik teferruata girmek istemiyorum. Maliye Bakanlığının kendi yaptığı kanunu kendisinin yanlış tatbik etmekte olduğunu da uzun uzadıya izah edecek değilim. Ama, bir noktayı asla gözden uzak tutmamak lâzımdır. Yukarda kendilerine cüzi miktarda ödenek verilen adliye personeli, diğer kamu sektöründe çalışan memurlarla aynı ölçüde tutmak mümkün değildir. İşine, dâvasına sahip, faziletli bir hâkim haftanın altı gününde mahkeme yapar. Adalet personeli mahkemelerin ayrılmaz birer cüzüdür. Geç vakitlere kadar devam eden duruşmaların günü gününe işlemleri yapılmazsa, ertesi günü duruşmalar aksar. Saat 17,00 den sonra hiçbir memuru çalışmaya zorlayamazsınız. Ama, Adalet personeli, işlerinin icabı, her gün geç saatlere kadar, bayram ve tatil günleri de huzur ve istirahatlerini de terk ederek, çalışmak zorundadırlar. Adalet personelinin de diğer memurlar gibi mütalâa etmek, esasen türlü nedenlerle uzamakta olan dâvaların, daha da uzamasına ve işlerin gecikmesine sebep olacaktır.

Adalet Bakanından rica ediyorum, mahkemelerin, icra dairelerinin, ceza evlerinin, Yargıtayın ne olduğunu Maliye Bakanlığına anlatsın. Maliye Bakanlığı da Adalet personelinin direnişe geçmesi halinde doğacak fecî âkibetleri

göz önünde tutarak bu derde çare bulsun. Kamu sektöründe çalışan hukuk müşavirleri de direnişe geçeceklerini ilân etmişlerdir. Bilindiği gibi hukuk müşavirliği her bakanlık veya kurumun bütün işlemlerini hukuk düzeni içinde yürütülmesini sağlamaya mâtuf bir hizmet görmektedir.

Bu sebepledir ki, yürürlükten kaldırılan 3656 sayılı Kanunla bu hizmetler bir istisna mevki olarak kabul edilmiş ve kadrolar da buna göre verilmişti. Millet Meclisi büyük bir yanlışlıkla Hükümet tasarısını ve Bütçe Plân Komisyonunun metnini değiştirerek bugünkü metni kabul etmiş ve Senato da buna katılmıştı. Bu durum birçok şikâyetlere yol açmıştır. Tezelden bunların da tashihi gerekmektedir.

Saygılar sunarım.

2. — *Tabii Üye Haydar Tunçkanat'ın; Hükümet ve zabıta kuvvetlerinin son banka soygunu karşısında başvurdukları aşırı tedbirlere ve aranan gençler vurulduğu takdirde iktidarı gençlerin katili olarak suçlayacağına dair demeci*

BAŞKAN — Sayın Haydar Tunçkanat. Son olaylarda Hükümetin hukuk dışı uygulamaları hakkında, gündem dışı söz istiyorsunuz, buyurun efendim.

HAYDAR TUNÇKANAT (Tabii Üye) — Sayın senatörler, bundan önce yapmış olduğum gündem dışı bir konuşmamda başkentte, sokak ortasında güpe gündüz işlenen cinayetler karşısında Hükümetin yasalar dışı ve taraflı tutumunu eleştirerek sorumluları uyarmıştım. Çevremizde cereyan eden olaylar karşısında kanunsuz uygulamaları bir kez daha gözler önüne sererek, sorumluları işlemeleri muhtemel cinayetlerden sakınmaları için uyarmanı ve kendilerini Anayasa ve kanunların sınırları içine çağırmanı bir görev biliyorum.

Bilindiği gibi Türkiye'de bir âdli polis teşkilâtı kurulmadığı için bu görev kanunla emniyet teşkilâtına verilmiştir. Genellikle ku görevi ikinci şubeler yapmaktadır. Kanuna göre âdli zabıta hizmetlerinde savcının emri ile kullanılacak polislerin adları, Adalet Bakanlığına bildirilir. Çünkü, bu görevlerde çalıştırılacak polisler, vazifenin gereği icabı, bir nevi savcılara benziyen teminat altında bulunurlar. Bunlar hakkında soruşturma ancak Adalet Ba-

kanlığının izni ile açılabilir. Diğerleri ise, Memurin Muhakemat Kanununa tabidirler. Muhakeme Usul Kanununa göre eğer bir ihbar vâki olursa, kendisine ihbar yapılan sorumlu bunun bir tutanakla tesbit eder ve ihbarı bu tutanakla birlikte savcılığa intikal ettirir. Ancak, bu ihbar bir konut veya kişinin aranmasını gerektiriyorsa savcı konuyu mahkemeye götürür ve belli konuda arama kararı ister. Mahkeme bu kararı verdikten sonra savcı emrindeki adli işlere tahsis edilmiş polis, mahallenin muhtarı ve evin reisini de haberdar etmek suretiyle, mahkeme kararına göre arama yapar. Arama kararında arama konusunun açıkça belirtilmesi gereklidir. O konunun dışında arama yapılamaz. Arama sonucu, aramaya konu olan şeye veya malzeme eğer alınıp götürülecekse bunların neler olduğu zabıtla tesbit edilir ve zabıt savcı, polis, muhtar ve aile reisi tarafından imzalanır.

Üniversite yurt ve kurumların aranması da aynı esaslar içinde yapılır. Burada evin reisi; rektör, dekan, kurum müdürü ve sairedir. Üniversitelerin özerkliği de Anayasanın teminatı altında olduğuna göre arama konusu ayrıca rektör, dekan veya yönetim kurullarının müzadesini de gerektirir. Yasalar böyle diyor. Fakat şimdiye kadar yapılmış olan aramalarda kanun ve Anayasanın hükümlerinin açıkça ihlâl edilmiş olduğunu gösteren çok örnek vardır. Siyasal Bilgiler Fakültesinde yapılan aramadan tam 9 saat sonra ancak arama kararı gösterilebilmiştir. Anayasanın 16 ncı maddesi ise «Kanunun açıkça gösterdiği hallerde usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça, Millî Güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınan merciin emri bulunmadıkça, konuta girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz» demek suretiyle hükümünü açıkça ve kesinlikle vermiş bulunuyor. Anayasa ve yasaların emirlerini açıkladıktan sonra şimdi son uygulamalara geçiyorum:

12 Ocak 1971 de İş Bankasının Emek Şubesi gündüz silâhlı 5 kişi tarafından soyulmuştur. Sayguncuların bindikleri arabaların Orta Doğu Teknik Üniversitesi bahçesinde görülmüş olmasının emniyete bildirilmesi üzerine Üniversitenin 13 Ocak 1971 Çarşamba saat

10,00 da aranması için mahkemeden karar alınmıştır. Mahkemenin soygun zanlılarının aranması için vermiş olduğu karara göre 13 Ocak 1971 günü saat 10,00 da üniversite toplum polisi, jandama ve uçaklarla yapılan olağanüstü aramayı çoğunuzun televizyonda görmüş olduğunu zannediyorum. Bir kısmınızın da çocuklarınızdan dinlemiş veya gazeteilerin resim ve haberlerini izlemiş olacağınıza inanıyorum. Bu tür bir arama, Orta Doğu Teknik Üniversitesine sığındıkları öne sürülen soygun zanlılarının aranması için biraz mübalâğalı değil mi? Konunun sınırları aşılmamış mıdır? Kaldı ki, mahkemenin vermiş olduğu arama kararında; Orta Doğu Teknik Üniversitesindeki öğrencilerin üzerlerinin bavul ve çantalarıyla defterlerinin aranmalarına dair bir hüküm vardır. Eğer varsa bu kararı burada Sayın Bakan açıklasınlar. Yoksa Anayasanın 15 nci maddesini açıkça çiğnemişlerdir. Çünkü, Anayasanın 15 nci maddesinin son fıkrası «Kanun açıkça gösterdiği hallerde usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça kamu düzeninin gerektirdiği hallerde de kanunla yetkili kılınan merciin emri bulunmadıkça kimsenin üstü, özel kâğıtları ve aşyası aranmaz» hükmü belirtilmiştir.

Toplum polisinin hangi görevde kullanacağı ve onun dışındaki görevde kullanılmayacağı da kanununda yazılır. Adli polisin görevi, toplum polisine bu aramada, hem de bir mahkeme kararı olmadan; öğrencilerin üzerleri ve eşyalarının aranması suretiyle, yaptırılmıştır. Ayrıca, toplum polisi bu arada 50 kadar öğrenciyi ve birkaç tane de öğretim görevlisini kendisine ait otobüslere atarak tam 7 saat dövmüş, işkence etmiş, saçlarını ve bıyıklarını yolmuştur. İçişleri Bakanı, görevi olmadığı halde, bu aramada hem toplum polisini kullanmış ve hem de öğrencilerin üzerlerini bir mahkeme kararı olmadan aramak suretiyle hem yasaları ve hem de Anayasayı çiğnemiştir. Oysa ihbar, savcıya intikal ettirildikten sonra İçişleri Bakanının sorumluluğu biten ve Adalet Bakanının, savcılarının, hâkimlerin sorumluluğu başlar. Nerede Adalet Bakanı? Eğer görevini İçişleri Bakanına devretmişse bunu da açıklasınlar. Devretmemiş iseler görevlerinin gereği olan sorumluluğa yakışır bir biçimde hareket etsinler.

Görünüş odur ki, Adalet Bakanlığına bağlı olan savcılar İçişleri Bakanının vesayeti altına girmişlerdir. Bu ise savcıların itibarını büyük ölçüde sarsacak niteliktedir. Savcılığa başvuran ve hakkında tevkif kararı olan Sevim Onursal'ın gönderileceği yer savcının emrindeki ceza evidir. Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilerek orada tekrar bilinmez hangi şartlar altında soruya çekilmesi de yukardaki iddialarımızı doğrular. Anayasanın 137 nci maddesine ve Savcılar Kanununu Anayasa Mahkemesinin iptal etmesine rağmen yine aynı tasarımı, çoğunluklarına dayanarak, Parlâmentodan geçirerek kanunlaştıran Hükümetin, Anayasayı bilerek çiğnemiş olmasının gerçek nedeni bu olayda açığa çıkmış bulunmaktadır. Eğer Anayasanın emrettiği Savcı Teminatı Kanunu da getirilmiş olsaydı bugün İçişleri Bakanı kanunsuz hareketlerine âlet edeceği savcılar elbette bulamıyacaktı. Anayasa Mahkemesinin bozmasına rağmen iktidarın aynı hükümleri kanunlaştırmasının, Anayasayı ihlâl fiilinin eşğine gelmiş, hukuka aykırı bir davranış olduğunu Ceza Hukuku Profesörü Türkiye Baroları Birliği Başkanı Faruk Eren Ankara Hukuk Fakültesindeki seminerde açıkça belirtmiştir. Bugün savcı, adalet mekanizmasının değil, Hükümetin adamıdır.

Suçlarla cezalar arasında bir orantı vardır. Ondan önce de işlenen suçun ağırlığı ve toplum için yarattığı tehlike ile orantılı olarak tepki gösterilmesi ve tedbir alınması da gereklidir. Emek şubesinde soyguncuların götürüldüğü 124 000 liradır. Ondan bir hafta önce Gazi Osmanpaşada aynı bankanın bir şubesinde 500 000 lira soyulduğu halde ne polis seferber edilmiştir ne de Türkiye'nin çıkış kapıları tutulmuştur. Kaldı ki, Başkent Ankara'da daha bir ay önce öğrenciler, karşılıklı işgal altında bulundurdıkları okullardan, birbirlerine günlerce kurşun yağdırdılar ve aynı yerde herkesin gözü önünde, Başkentte teammüden adam öldürüldüğü. Bu, en ağır suçtur ve cezası da idamdır. İçişleri Bakanı tedbir almıyor, suçlular, katiller serbestçe dolaşıyorlar. «Bulamıyoruz» diyemezler. Kanlı Pazarın eli bıçaklı olarak Hürriyet Gazetesinde yayınlanan resimdeki sanığı ne oldu? Kanlı Pazarı gösteren filmi, suçlularını bulmak için, polis inceledi mi? Hayır. Hükümet, tertibin meydana rikarılma-

ması için, filmin televizyonda gösterilmesini dahi yasakladı. Öyleyse suçlular neden yakalanmıyor? Öldürülenlerin aileleri Bakanın ters yöndeki beyanlarını yalânlamaktadır. Fakat İş Bankasının Emek şubesinde 124 bin lira götürülen soyguncular için İçişleri Bakanı, kendisi başta olmak üzere, bütün polis ve jandarmasını seferber etmiş, yollara barikatlar kurmuş ve insan avına çıkmıştır.

Diğer taraftan banka soyguncularının kati olarak teşhis edilmedikleri de meydandadır. Hükümetçe, suçlu ve soyuncu olarak adları verilen kimseler ancak zan altında olup sanıklırlar.

Yine gazetelerde resimleri çıkan emniyet mensupları ellerinde dürbünü uzun namlulu silâhlarla insan avına çıkmış, bunlar sanıkları öldürmek için teçhiz edilmişlerdir. Yıldırım ekipleri kurulmuş, sokak ortasında cinayetler işlenirken en ağır suçlarda dahi kurulmıyan bu ekipler hemen nasıl da kuruluvermiş, 97 ev aranmış, daha ne kadar evin aranacağı meçhul. Vatanadaşlar bir bardak suda koparılan fırtına ile kasten rahatsız edilmekte, tedirgin edilmektedir. Evlerinden eşyaları alınıyor, plâstik ameliyatı bile düşünen bu polis yetkilileri bundan önce teammüden adam öldürülürken neredeydiler? Son katil olayları sanıkları Ankara'da rahatça dolaşırken bu kimseler görev başında değiller miydi? Evlerimize yapılan telefonları, tertipleri bu kürsüye başka bir gün getireceğiz.

Biran için adı geçen sanıkların bu hatayı işlemiş olduklarını kabul etsek dâhi bunların öldürülmesi için özel silâhlarla teçhiz edilmiş özel ölüm müfrezeleri kurmaya mahal var mı? Bunlar için «Vur emri» çıkaran Bakanın gerçek niyetleri belli değil mi? Belki şöyle bir soru sorulabilir. Öyle ise niye kaçıyorlar, teslim olmuyorlar? Evet, yerinde bir soru. Aranmaların hepsi solcu, öğrenci veya gençlik, öğrenci örgütlerinin yönetiminde bulunmuş kimselerdir. Polisin işkencesine bir kere değil, bir çok defa mâruz kalmışlardır. Onun ne olduğunu yakından bilmektedirler. Ceza evlerinde kendilerine kurulan ölüm tuzaklarından bazıları zor kurtulmuşlardı. Arkadaşlarının sokak ortasında polisin gözü önünde vurulup öldürüldüklerini gözleriyle görmüşler ve suçlular da ser-

bestçe ortada dolaşmaktadırlar. Suçlu olarak ilân edilen 6 000 polis tarafından aranan bu gençleri polis bundan önce de rahat bırakmamış, bir çok kez işkencelere mâruz kalmışlardır. Mahkemeler serbest bırakmışlar daha ceza evinden çıkarken polisler tekrar onları tutuklamışlardır. Bu şartlar altında Bakana, savcıya, polise nasıl güvensinler? Bunlar kendi kendilerini korumak gibi bir duruma zorla itilmişlerdir. Hükümet bu sorumluluktan kolay kolay kurtulamaz.

Son söz olarak şu uyarıyı bu kürsüden bir kere daha yapmak istiyorum: Eğer günün birinde Hükümet, banka soygunundan suçlu olarak ilân edilen bu gençleri bir silâhli çatışmada, nefis müdafaası bahanesiyle, öldürecek olursa, ki, bütün hazırlıklarımız ve olağanüstü tedbirlerimiz bu niyetinizi açıkça belli etmektedir. Sizi bu kürsüden, gençlerin katili olarak suçlayacağımı peşinen duyurur, bu kanun dışı hareketinizden sakınmanızı tavsiye ederim. (A. P. sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Haydar Tunçkanat lütfen.. Sayın Haydar Tunçkanat olmamış bir vaka için bu ithamınız ağırdır, efendim, rica ederim.

CAHİT ORTAÇ (Bursa) — Suç işlemeye teşvik var.

OSMAN SALİHOĞLU (Sakarya) — Teşvik ediyorsunuz, teşvik. (A. P. sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen.

HAYDAR TUNÇKANAT (Devamla) — Yanlış anlaşılmasın, tekrar ediyorum söylediklerimi..

SAFFET URAL (Bursa) — Şartlı konuştu, Sayın Başkan..

HAYDAR TUNÇKANAT (Devamla) — Son söz olarak şu uyarıyı bu kürsüden bir kere daha yapıyorum. Eğer günün birinde siz banka soygunundan suçlu olarak ilân ettiğiniz bu gençleri..

BAŞKAN — Bunu söylediniz Sayın Tunçkanat. Zabıtlara geçti efendim. Onlar da sustular rica ederim, bitti efendim.

HAYDAR TUNÇKANAT (Devamla) — Pekki, efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim. (Millî Birlik Grubu ve C. H. P. sıralarının bir kısmından alkışlar) (A. P. sıralarından «alkışlayın» sesleri)

BAŞKAN — Sayın Ömer Ucuza.

MUCİP ATAKLI (Tabii Üye) — Alkışlarınız tabii ne var? Sizin gibi hayvanları mı alkışlayacağız.. (A. P. sıralarından şiddetli gürültüler)

ORHAN KÜRÜMOĞLU (Bitlis) — Hayvan senin babandır.. (A. P. ve M. B. G. sıralarından karşılıklı bağırılmalar ve sıralar arasında birbirleri üzerine yürümeler ve şiddetli gürültüler)

BAŞKAN — Arkadaşlar, oturuma yarım saat ara veriyorum.

Kapanma saati : 15.32

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 16,00

BAŞKAN — Başkanvekili Hayri Mumcuoğlu

KÂTIPLER — Zerin Tüzün (Cumhurbaşkanıca S. Ü.) Abdülkerim Saraçoğlu (Mardin)

BAŞKAN — Üçüncü oturumu açıyorum.

5. — DİSİPLİN CEZALARI

1. — *Tabii Üye Mucip Ataklı'ya; sarf ettiği bir cümle sebebiyle takbih cezası verilmesi.*

BAŞKAN — Çok değerli arkadaşlarım. İkinci oturumda cereyan eden müessif hâdise-

lerden, müteessir ve müteellim olmıyan bir arkadaşımın bulunduğunu tahmin etmiyorum. Şu anda tutanağın tamamen incelenmesi mümkün olmamış ise de, unutulmasını canı gönülden dilemişim ve Yüce Senatonun mehabetine, vakarına yakışmıyan bâzı elfazın filhal tesiri altında bulunduğumuz bir vakıdır. Bu nedenle tüzüğümüzün 115 nci maddesine mutabakatı ayrıca teemmül edilebilir ama, Heyeti Celileden bu yakışksız elfazın Tutanak Dergisinden çıkarılmasını istirham ederek oylarınıza sunacağım. (A. P. sıralarından «hayır efendim» sesleri)

Müsaade buyurunuz, müsaade buyurunuz, muhterem arkadaşlarım. Tutanak tetkik edildiği zaman elbetteki tüzük hükümleri, bir muadelet içinde uygulanacaktır. Bu nedenle, milletin bizden istediği, beklediği hizmetin ifasına imkân verilmek üzere, evveleminde tutanaktan yakışksız elfazın çıkarılmasını oylarınıza arz ediyorum.

SIRRI ATALAY (Kars) — Sayın Başkan, tutanaktan çıkarılması mümkün değil. Bu hususta söz istiyorum.

CEMALETTİN İNKAYA (Balıkesir) — Mevcut bir kötü sözün, elfazın zabıtlardan çıkarılması meseleyi halletmez. Sözün, sahibi tarafından geri alınması lâzımdır.

BAŞKAN — Muhterem İnkaya, tüzük hükümlerinin uygulanacağını ifade ettim. Fakat zabıtların tamamen tetkikine imkân olmadı. Şimdi, teklifime itirazda bulunan sayın değerli arkadaşım Sırrı Atalay'ın da Riyaset ettiği birçok oturumlarda tutanaklardan yakışksız elfazın çıkarılması karargir olmuştur. Bu itibarla eğer Yüce Heyet tensibederse bunu da gelecek birleşime talik etmek suretiyle birleşime devam edelim efendim.

OSMAN SALİHOĞLU (Sakarya) — En mühim meselemiz budur Sayın Başkan. Bunu halledelim ondan sonra.

CEMALETTİN İNKAYA (Balıkesir) — Oylayamazsınız efendim. (A. P. sıralarından «oylayamazsınız efendim» sesleri)

BAŞKAN — Şu halde tutanaktan yakışksız elfazın çıkarılmasını oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... (A. P. sıralarından şiddetli gürültüler ve «oylayamazsınız» sesleri). Kabul edilmemiştir efendim.

Şimdi, o neticeye müncer oluyor. Tutanak tamamen elimize geçmediği için tüzük hükümlerinin bu oturumda tatbiki mümkün olamayacaktır. Gelecek birleşimde tüzük hükümlerinin uygulanması, Başkanlık Divanınca vadedilmektedir. Bununla yetinilmesini bilhassa istirham ediyorum.

CEMALETTİN İNKAYA (Balıkesir) — Bekliyelim efendim. Zabıtların çıkmasını bekliyelim ve bu meseleyi halledelim.

BAŞKAN — Şimdi, muhterem arkadaşlarım; bu, bir vakit ziyasını mücip olacaktır. (A. P. sıralarından «olsun» sesleri). Ayn 27 sinde de bütçeye başlamak mecburiyetindeyiz.

CEMALETTİN İNKAYA (Balıkesir) — Sayın Başkan, geçen celsede de zatiâlinizin tarafı hareket ettiğini söylemiştim. Yine tarafı hareket ediyorsunuz. Bu kötü elfazı sarf etmiş olana içtüzüğü tatbik etmiş olsaydı bu hâdiseler çıkmazdı.

BAŞKAN — Sayın İnkaya, fevkalâde heyecanlısınız.

CEMALETTİN İNKAYA (Balıkesir) — Bu meselelerde heyecanlıyım.

BAŞKAN — Çok heyecanlısınız, Başkanlığa, size yakıştıramadığım, hitabınızı lütfen siz de tashih edin.

CEMALETTİN İNKAYA (Balıkesir) — Hayır efendim, benim hitabımda hiçbir şey yok.

BAŞKAN — Şu halde muhterem arkadaşlarım, zabıtların incelenmesi için 1 saat oturumu talik ediyorum.

Kapanma Saati : 16,08

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma saati : 17,20

BAŞKAN — Başkanvekili Hayri Mumcuoğlu

KÂTIPLER : Zerin Tüzün (Cumhurbaşkanınca S. Ü.), Abdülkerim Saraçoğlu (Mardin)

BAŞKAN — Oturumu açıyorum.

5. — DİSİPLİN CEZALARI (Devam)

1. — *Tabii Üye Mucip Ataklı'ya sarfettiği bir cümle sebebiyle takbih cezası verilmesi*

BAŞKAN — Pek muhterem arkadaşlarım; çok kısa olarak vaktinizi israf etmemek dik-kati içinde bir mâruzatım olacak.

Muhterem senatörler, bundan evvelki otu-rumda arz ettiğim gibi zabıtları kemali ile inceledim. Şimdi, müessif hâdiselerin biran içinde zuhuru nedeni ile ve beni mâzur gö-receğiniz ümidi ile tutanağın son üç sayfasını kısaca ve bizzat okumama izninizi istirham ediyorum.

Muhterem arkadaşlarım, Başkanvekili olarak vazifesini yapmış bir insanın huzuru içindeyim. Muhterem arkadaşlarım, Sayın Haydar Tunçkanat'ın gündem dışı konuşmasının son kıs-mı şuyledir :

«Ceza evlerinde kendilerine kurulan ölüm tuzaklarından bazıları zor kurtulmuşlardır. Ar-kadaşlarının sokak ortasında polislin gözü önünde vurulup öldürüldüklerini gözleri ile görmüşler ve suçlular da serbestçe ortada do-laşmaktadırlar. Suçlu olarak ilân edilen ve 6 bin polis tarafından aranan bu gençleri po-lis bundan önce de rahat bırakmamış, birçok kere işkencelere mâruz kılmışlardır. Mahke-meler serbest bırakmışlar, daha ceza evinden çıkarken polisler tekrar onları tutuklamışlar-dır. Bu şartlar altında Bakana, savcıya polise nasıl güvensinler. Bunlar kendi kendilerini ko-rumak gibi bir duruma zorla itilmişlerdir..

Son söz olarak şu uyarıyı şu kürsüden bir kere daha yapmak istiyorum : Eğer günün bi-rinde Hükümet, banka soygunundan suçlu ola-rak ilân edilen bu gençleri bir silâhli çatış-mada, nefis müdafası bahanesi ile, öldürecek

olursa ki, bütün hazırlıklarınız ve olağanüstü tedbirleriniz bu niyetinizi açıkça belli etmek-tedir. Sizi bu kürsüden, gençliğin katili olarak suçlayacağımı; peşinen duyurur, bu kanun dışı hareketinizden sakınmanızı tavsiye ederim. (A. P. sıralarından gürültüler.)

BAŞKAN — Sayın Haydar Tunçkanat, lütfen... Sayın Haydar Tunçkanat, olmamış bir vakıa için bu ithamınız ağırdır efendim, rica ederim.

CAHİT ORTAÇ (Bursa) — Suç işlemeye teşvik var.

OSMAN SALİHOĞLU (Sakarya) — Teş-vik ediyorsunuz, teşvik.

(A. P. sıralarından gürültüler.)

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen.

HAYDAR TUNÇKANAT (Devamla) — Yanlış anlaşılmasın, söylediklerimi tekrar edi-yorum.

SAFFET URAL (Bursa) — Şartlı ko-nuştu, Sayın Başkan.

HAYDAR TUNÇKANAT (Devamla) — Son söz olarak şu uyarıyı bu kürsüden bir kere daha yapıyorum. Eğer, günün birinde siz banka soygunundan suçlu olarak ilân ettiğiniz bu gençleri...

BAŞKAN — Bunu söylediniz, Sayın Tunçka-nat, zabıtlara geçti, onlar da sustular. Bitti efen-dim.

HAYDAR TUNÇKANAT (Devamla) — Pe-ki, efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim. (Millî Birlik Grubu ve C. H. P. sıralarının bir kısmından alkışlar.) (A. P. sıralarından «Alkışlayın» sesleri)

BAŞKAN — Üçüncü gündem dışı konuşma isteyen Sayın Ömer Ucuza'la söz veriyorum.

MUCİP ATAKLI (Tabii Üye) — Alkışlarınız tabii, ne var? Sizin gibi hayvanları mı alkışlıyacağız? (A. P. sıralarından şiddetli gürültüler)

ORHAN KÖRÜMOĞLU (Bitlis) — Hayvan senin babandır. (A. P. ve Millî Birlik Grubundan karşılıklı bağırılmalar ve sıralar arasında birbirleri üzerine yürümeler ve şiddetli gürültüler.)

BAŞKAN — Arkadaşlar, oturuma yarım saat ara vermek mecburiyetindeyim.

Bu arada zabıtlara intikal etmiyen; Başkanın bir ihtarı var. Her halde çok değerli arkadaşlarım da bunu hatırlıyacaktılar; «oturuma devam imkânı kalmıyor, lütfedin arkadaşlar» sözüm vardı. Bu söz zabıtlara intikal etmemiştir. Fakat her halde arkadaşlarım buna muttali olmuşlardır. (C. H. P. sıralarından, «olduk, olduk» sesi)

Şimdi, değerli arkadaşlarım; şu zabıtlardan da okuduğum vehile; müessif hâdiseler, maalesef, Sayın Mucip Ataklı'nın biraz evvel söylediğim sözlerinden neşetmiş ve alevlenmiştir. Bu nedenle Tüzük hükmümüz, Sayın Mucip Ataklı'ya takbih cezası verilmesini âmirdir. Bu takbih cezasını oylarınıza sunacağım. Fakat tüzüğümüzde bu takbih cezası teklif edilen arkadaşımızın veya bir arkadaşının, kendisini burada ne vema savunma hakkı vardır. Böyle bir talep var mı efendim?

FAHRİ ÖZDİLEK (Tabii Üye) — Evet efendim, söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Fahri Özdilek.

FAHRİ ÖZDİLEK (Tabii Üye) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; yüksek tahsil görmüş, bugüne kadar intisabettiği işlerde ve hizmetlerde liyakatle, şerefle ve faziletle çalışmış topluluğunuzun, topluluğunuzun diyorum; ben de kendimi bunun dışında saymadığım için, topluluğumuzun zaman zaman bâzı yanlış anlayışlar ve bâzı asabi haller dolayısıyla birbirimize karşı lüzumsuz çıkışlarımız oldu ve olmaktadır. Bundan evvelki muhtelif konuşmalarda da grupumuzu toptan suçlayan, şimdi ifade etmekten teeddübedeceğim, birtakım ithamlar karşısında da kaldık. Bugünkü konuşma bittiği zaman «alkışlayın» şeklinde bir tezyif hali ifade eder veya o havayı işrâbeden bir vaziyet tahaddüs ettiği için şimdi burada bulunmayan arkadaşımızın bir çıkışı olmuştur. Grupumuzu ilzam

etmez. Grupum adına söylüyorum; çok üzgünüz. Heyeti Umumiyenizden bunun söylenmemiş olmasını ve burada bir daha tekerrür etmemesini, yalnız bizim arkadaşlarımızın değil, diğer gruba mensup arkadaşlarımızın da böyle bir vaziyete meydan vermemesini ben, hepimizden yaşlı bir insan olarak, diliyorum. Söylenmemiş olduğunu kabul buyurmanızı da istirham ediyorum.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım, Millî Birlik Grubu Başkanı Sayın Fahri Özdilek'in bu konuşması, sözlerin geri alınması mânasını tazammun etmektedir.

A. ORHAN AKÇA (Kütahya) — Etmiyor, efendim.

BAŞKAN — Şimdi, muhterem arkadaşlarım; müsaade buyurun, bu mânayı müfit olmak üzere söylenmiş bu sözler, bizzat kendisi tarafından söylenmemesi nedeni ile, takbih cezasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Milletvekili arkadaşlarımız varsa lütfen arka sıralara buyursunlar; oylamada yanılmıyalım... Efendim, lütfen ayağa kalkılmasını istirham edeceğim, üyeler arasında ihtilâf olmuştur. Kabul etmiyenler... Takbih cezası kabul edilmiştir.

SIRRI ATALAY (Kars) — Orhan Kürüm-oğlu'na?..

SUPHİ KARAMAN (Tabii Üye) — Sayın Başkan, usul hakkında bir maruzatım var.

BAŞKAN — Buyurun.

SUPHİ KARAMAN (Tabii Üye) — Çok muhterem arkadaşlarım; Sayın Grup Başkanımızın da burada ifade ettikleri gibi bir evvelki oturumda bir çirkin söz olmuştur ve bunun muhterem bir grupu, grup olarak ilzam etmiyeceği bu kürsüden açıklanmıştır. Mesele bu nok taya getirildikten sonra hislerimizi tamamiyle geri plâna itip Senatonun bundan sonraki, mütebaki çalışmalarını, hattâ mâziyi karıştırmak üzere, olumlu bir sonuca varmamız temenni edilirdi. Maalesef olmamıştır. Hal böyle olunca meselelerin bu kürsülerde ne kadar hissî olarak ortaya konduğunu ifade edebilmem için daha yakın bir tarihte muhterem gruba mensup bir arkadaşımız, Millî Birlik Grubu arkadaşlarına topyekûn «vatan hainleri» diye söylemiştir bu kürsüden. Ve arkadaşlarımız bu «vatan haini» sözünün zabıtlardan çıkarılmasını istemişlerdir. Tabii senatör arkadaşlarımız ve ben şahsan : «Hayır, çıkarılmasın, tarih 10 sene son-

ra, bir ihtilâl yapan heyete, bizden üç sene sonra, beş sene sonra, on sene sonra, yüz sene sonra ihtilâl yapacak heyetlere ibreti müessire olsun diye bu «vatan haini» sözü kalsın dedim arkadaşlar, zabıtlarda vardır. Biraz evvelki sözü tasvibetmiyorum ama o söz, bundan daha da ağırdı. Bu sözü oylamaya kondu ve o arkadaşımıza takbih cezası verilmedi. Bu da tarihin

sayfalarına geçti.

Tutumumuzun hissî olduğunu Muhterem Heyete ifade etmek isterim. Ümidederim ki, Muhterem Heyetten bir arkadaş da, benim gibi gelir, usul hakkında konuşur ve Yüce Senato-yu irşadeder.

Saygılarımı sunarım.

4. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER (Devam)

3. — *Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzağın; Genel Kurulda salt çoğunluğun temini için; üç birleşim bulunmayan üyenin izinsiz sayılması hükmünün bir birleşim olarak tadiline, yoklamaların birleşimin açılış ve kapanışta olmak üzere iki defa yapılmasına ve yoklamada bulunmayanların adlarının tutanak özetinde neğine dair demeci*

BAŞKAN — Sayın Ömer Ucuzağ, buyurun.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Muhterem Başkan, değerli arkadaşlarım; müzakereler başlamadan evvel gündem dışı konuşmak üzere Sayın Başkanlığa müracaat etmiştim. Müracaatım ve konuşmamın sebebi; bir arkadaşımızın geçen hafta yaptığı müracaat üzerine Başkanlık Divanında, Danışma Kurulu toplantısı yapılarak devamın sağlanmasını temin ve Yüce Senatonun kendisine yakışır şekilde çalışmasını sağlamak içindi.

Şimdi, öyle hissediyorum ki, geçen şu saatler zarfında meydana gelen hâdiseden sonra benim bu kürsüye gelip değerli zamanınızı işgal etmek oldukça güç bir hal aldı.

Yüce Milletin temsilcileri olarak haftada, İctüzüğümüzün verdiği imkâna göre, iki gün toplantı yapıyoruz burada. Bunun haftada üç güne ve sabah 10,00 dan 13,00 e ve öğleden sonra da 15,00 ten 19,00 a kadar olması için bir arkadaşımız devamlı bir çalışma teklifinde bulunmuş. Muhterem Danışma Kurulu yaptığı toplantı sonunda, sabah çalışılması istenen teklifi kabul etmiyerek haftada üç gün; Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri olmak üzere saat 14,00 te başlayıp 19,00 da bitirilmek üzere çalışma kararını almıştır.

Muhterem arkadaşlarım, bu teklifi getiren arkadaşım bugün yapılan ilk oturumda, her ne sebeptense, bulunamadı. Haklıdır. Elimizdeki İctüzüğün maddeleri Yüce Senatonun çalışma-

sını güç duruma düşürdüğü için ben huzurunuza işgal ediyorum.

İctüzüğümüzü tetkik ettiğimizde görüyoruz ki, izin imkânı muayyen müddet için sağlanmış. Mazeretler sebebiyle değerli üyelerin gelmemesi halinde mâzeretler meşru kabul edilmiş. Ama yıllardan beri burada yapılan toplantılarda ekseriyeti temin edip gündeme geçmek zorluğu da bir gerçektir. Burada hiç kimseyi itham etmiyorum, hattâ çok özür dilerim değerli arkadaşlarım, hiçbir arkadaşımı da itham etmek için huzuruza gelmedim. İnsanoğluyuz, her birimizin zaman zaman çalışma imkânlarını ortadan kaldıran hâdiseler vardır. O hâdiseler sıhhi olabilir, o hâdiseler başka türlü mâzeretler olabilir.

Yalnız benim istirhamım, İctüzüğümüzün 148 nci maddesindeki hükmün bir tadil ile ortadan kaldırılmasıdır. İctüzüğümüzün 148 nci maddesinin 1 nci fıkrasında, «Genel Kurul veya komisyon toplantılarına özürsüz olarak bir-biri ardınca üç birleşim katılmadığı yapılan yoklamalar neticesinde anlaşılmuş bulunan bir üye Başkanlık Divanı kararı ile izinsiz sayılır» demektedir.

Bu üç birleşim hükmü çok fazla, değerli arkadaşlarım. Bir birleşim Yüce Senatonun toplantılarına veya komisyon toplantılarına iştirak etmemek bir derece mâzeret olarak kabul edilir. Hele Danışma Kurulunun bugünkü mevcudolan kararından evvelki çalışma tarzımıza gelince, üç birleşim aşağı - yukarı iki haftaya yakındır.

Sevgili arkadaşlarım, zaman zaman Yüce Meclislerin itibarından bu kürsüde bahsedilir. Zaman zaman matbuatta bizim aldığımız ücretler, bizim çalışma saatlerimiz hesabedilerek Türk Milletinin Parlâmentoya verdiği para dile

getirilir. O halde bu meselede çok hassas hareket etmemiz lâzımgeldiği kanaatindeyim.

İki birleşim dediğimiz takdirde Danışma Kurulunun şu anda kararı olmayınca bir hafta ediyor. Hattâ bugün Perşembe, bu oturumdan sonra, Salı günü iştirak etmiyeceğiz. Perşembe günü iştirak etmiyeceğiz gitti 8 gün, üçüncü birleşim, ertesi haftanın Salı günü de gidecek, bununla eder 11 gün. Üçüncü birleşim de iştirak etmediğimiz tesbit edilirse izinsiz addedileceğiz.

Muhterem arkadaşlarım; Sayın Başkanlık tan istirhamımız şu; mademki yine içtüzüğün 116 ncı maddesi gereğince geçen tutanak özeti diye bir tutanak tanzim ediliyor. Bu tutanak tanzim ediliyor. Bu tutanaklar geçen oturumun özeti olduğuna göre, ekseriyet var mıdır, yok mudur diye yapılan yoklamayı mütaakıp, kimler yoksa lütfen bu tutanağa dercedilsin. Hattâ yine Başkanlık Divanından istirham ediyorum, oturum sona yaklaşırken zararı yok 5 - 10 dakika daha sıkıntıya katlanalım - eğer burada oturmak bir sıkıntı ise - son yoklama da yapılarak son dakikada kimlerin burada bulunup, bulunmadığı bu zabıtlara lütfen geçsin.

Biz, başka türlü, bu devamın sağlanmasını temin etmekte imkân göremiyoruz. Teklifim şu; muhterem Başkanlık Divanı evvelâ Tüzüğü müzün 4 ncü bölümünün 4 ncü kısmının 2 ncü bölümünü bir defa daha gözden geçirmek mecburiyetindedir.

Üç oturum değil, bunu bir oturuma indirmek doğrudur. Her arkadaşımızın evvelden tesbit edemediği birtakım mâzeretler çıkar ve bir birleşime iştirak etme imkânını belki bulamaz. Ama birin yerine üçü izinsiz addetmeye götürdüğünüz takdirde bir arkadaşımız 15 gün Yüce Heyetimizin toplantısına iştirak etmeme gibi bir imkâna kavuşuyor. Bu, doğru bir şey değil sevgili arkadaşlarım. Bu sebeple söz aldım. Yüce Heyetinizi meşgul ettiğim için özür diler, saygılar sunarım.

4. — Devlet Bakanı Hüsamettin Atabeyli'nin; Ankara'daki banka soyguncularının; olayın ehemmiyetine ve zanlıların karakterine uygun şekilde takibedildiğine, takibatın tamamen kanuni şekilde cereyan ettiğine dair demeci ve Tabii Üye Haydar Tunçkanat'ın cevabı.

BAŞKAN — Sayın Devlet Bakanı Hüsamettin Atabeyli...

SİRRI ATALAY (Kars) — Sayın Başkan, konuşmanın başlangıcında önerge veren bir arkadaş olarak zımnen beni kastettiler, satışlar izin veriniz.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — İzin verir misiniz efendim?

BAŞKAN — Hayır, rica ederim, bitti efendim, bitti efendim.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Tavzih edeyim Sayın Başkan.

BAŞKAN — Tavzih için buyurun.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım,

BAŞKAN — Ona hitabetmeyin, size soru soran sayın üyeye hitabetmeyin. Lütfen efendim.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Etmiyorum efendim. Sayın Başkanım, muhterem arkadaşlarım, ben, bir arkadaşımızın önerge verdiğinden bahsettim. Oturum açılırken de kendisinin burada bulunmadığını arz ettim. Ben konuşmamın içerisinde bir birleşime iştirak etmeyen arkadaşımın bir mâzereti olabilir, dedim. E... ben kendisini itham etmek için bunu söylemedimki.

SİRRI ATALAY (Kars) — Dügün yok, dernek yok. Eniştem beni neden öptü?

BAŞKAN — Lütfen efendim.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Sataşma maksadı ile bunu söylemedim. Her arkadaşımızın bir defaya mahsus mâzereti olabilir maksadı ile söyledim, nasıl anlarsan anla.

Saygılar sunarım.

SİRRI ATALAY (Kars) — Ben sataşma olarak kabul ediyorum. Lütfen işlem yapın, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Sayın Atabeyli'den sonra hay, hay efendim.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Erzurum Milletvekili) — Sayın Başkan, muhterem senatörler; 12 . 1 . 1970 tarihinde cereyan eden İş Bankası Emek Şubesini soyan sanıkların yakalanması, adalete teslim edilmesi ve haklarında bu surette kanuni takibat yapılması için Hükümet bu hâdisenin cereyanı anından itibaren hâdisenin ehemmiyetine ve hâdisede sanık olması muhtemel zanlıların şahsi karakter

terlerine, bilinen tutumlarına, bundan önceki davranışlarına vâkıf bulunması sebebi ile, gerekli ağırlığı vermek suretiyle bir aramanın ve bunları yakalayıp adalete teslim etmenin gayreti içerisinde girmiş bulunmaktadır.

Hal böyle iken, Sayın Tunçkanat'ın, meseleyi tamamen başka bir zaviyeden almak suretiyle; Hükümeti, zabıtayı, Cumhuriyet Müddeiummisini ve o kanalla hattâ adli mekanizmayı dahi itham eder tarzda bir konuşma yapmış bulunması bendenizi bu gündem dışı konuşmayı yapmaya sevk etti.

Hatırlıyacaksınız; Türkiye'de suçluların yakalanmadığından suçluların iyi takibedilmediğinden dolayı bildiriler neşredilmiş, parti genel başkanları, değerli senatörler, milletvekilleri bu durumları knar şekilde bu kürsülerden konuşmuşlar, misâller vermişler, Hükümet bunlara cevap vermiş, bu sanıkların yakalandığını iddia etmiş, ifade etmiş, isim vermiş, mahal vermiş, adliye teslim edilmiş bulduklarına dair evrak numarası vermiş. Buna rağmen bu hâdiseler tekrar tazelenmek suretiyle huzurlarımıza getirilmiş ve Hükümet de bunlara gene 10 neu defa - Bütçe Komisyonunda da - cevap vermek durumunda kalmıştır.

Şimdi, bir taraftan Hükümet cereyan etmiş olan kanunsuz hâdiselerin takibinde ihmal gösteriyor diye tenkid edilirken, diğer taraftan Ankara'nın içerisinde himaye gördükleri, bugüne kadar çok sıkı takibedilmiş olduklarına rağmen yakalanamamaları ile sabit bir şaki grubunun bir nevi himayekârı olarak konuşmak...

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabii Üye) — Yanlış, yanlış.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Devamla) — Bir nevi himayekârı gibi konuşmak, bu Senato kürsüsünün, zannediyorum ki, senatörlüğün ciddiyetiyle ve ağırlığı ile mütenasip değildir.

Meselenin buraya getirilmiş olmasının birtakım sebepleri vardır.

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabii Üye) — O sizin takdiriniz.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Devamla) — Gayet tabii, benim takdirim. Gayet tabii, şahsi takdirimi, Hükümetin takdirini söylüyorum, sizin takdiriniz belli oldu, sizin değil Sayın Tunçkanat'ın takdiri belli oldu.

Bir kere, Sayın Tunçkanat hâdiseyi buraya getirmiş olmakla kendi içindeki rahatsızlığı, kendi içindeki tatminsizliği bu suretle tatmin etmek, gizli kalmış ihtiraslarını bu suretle tatmin etmek ihtiyacını duymuştur. İkinci ve daha mühim olanı...

BAŞKAN — Sayın Bakan bir dakika.

HAYDAR TUNÇKANAT (Tabii Üye) — Sataşma var, Sayın Başkan.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Devamla) — Hükümeti ağır şekilde itham ettin, buna cevap vermek...

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Böyle cevap olmaz.

SİRRI ATALAY (Kars) — Hepsi gerçek.

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurunuz efendim.

Sayın Bakan, zatiâlinizin gündem dışı sözü aslında Tüzüğüme göre, bizim anlayışımıza göre mümkündür. Yalnız Sayın Tunçkanat'ın gündem dışı konuşmasında Hükümete yöneltilmiş tenkidler vardır. Bu tenkidlere cevap vermek için verdiğiniz yazılı talepte «Banka soygunu dolayısı ile gündem dışı söz istiyorum» buyurmuşunuz. Şimdi, bunu teşmil ederseniz; bir genel görüşme açılmaya müncer olur, 132 nci maddeye göre. Onun için lütfedin, ithama munhasır bir cevap verin efendim. Rica ederim efendim.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Devamla) — Sayın Başkanım, Hükümeti, bu soygun hâdisesini yapan insanların peşine düşen, onları kanunun pençesine teslim etmek isteyen Hükümeti, bunların ölümü halinde cinayetle itham edecek kadar ileri giden bir konuşma karşısında...

BAŞKAN — İşte bunu açıklayabilirsiniz, buyurun efendim.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Devamla) — Müsaade buyurulursa, biz de gayet tabii, Hükümet olarak bunu burada halletmek mecburiyetindeyiz.

BAŞKAN — Buyurun efendim, buyurun rica ederim.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Devamla) — Bugüne kadar cereyan eden aramalar tamamen kanun sınırları içerisinde cereyan etmiştir. Bu aramaların kanun sınırları içerisinde cereyan etmediği iddia edili-

yorsa hangi noktada, nerede, hangi vakada? Bunu bu kürsüye mi getireceksiniz, bunun hakkında araştırma mı açacaksınız, bunun hakkında sözlü sorumu vereceksiniz; hangi metot kullanılacaksa o metodu bu kürsüde kullanmak suretiyle bunun sonucuna varırsınız. Aramalar bugüne kadar kanunun emretmiş olduğu şekilde icra edilmiştir, yapılmıştır. Bundan hiç kimsenin şüphesi olmamalıdır. Yalnız, dikkat buyurunuz, bir üniversitede arama yapılıyor. Bu üniversitenin içersine girdiğiniz zaman bavulunu arama müsaadeniz var mıydı, üstünü arama müsaadeniz var mıydı? Toplu bir yeri arıyoruz.

VEHBI ERSÜ (Tabii Üye) — Haneleri nasıl arıyorsunuz, mahkeme kararı olmadan?

BAŞKAN — Lütfen Sayın Ersü.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Devamla) — Her arama kanunidir. Araştırma getirdiğiniz zaman cevabını alacaksınız.

VEHBI ERSÜ (Tabii Üye) — Açıklarım orada, görürsünüz.

BAŞKAN — Lütfen efendim.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Devamla) — Gelir açıklarsınız beyefendi, gelir açıklarsınız. Söz sırası size geldiği zaman gelir açıklarsınız.

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen... Karşılıklı konuşmalıyız.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Devamla) — Herkes hakkında arama kararı alınmaz. Arama kararı alınmıştır. Bavullar da aranmıştır, üniversitenin aranması lazım gelen yerleri de, şahıslar da gayet titizlikle aranmıştır ve suç aletleri ve vasıtaları da bu arama sırasında bulunmuştur.

«Hükümet vur emri vermiştir. Hükümet, zabıta kuvvetlerine uzun menzilli silâhlar temin etmiştir» deniyor. Hükümet; bu aramayı, sözlerimin başında da ifade ettiğim gibi, zanlıların karakterlerine uygun bir ölçüde yapıyor ve yürütüyor. Cebinde çifte tabancası bulunan, vazife ile, icra görevi ile bir eve gelen polislin kafasına vurup yaralayan, yetkili memurların elini ayağını bağlayan, onları birbuçuk saat hürriyetlerinden mahrum eden kişiler hakkında, İngiltere'de olduğu gibi, polislin cebinden tabancasını, copunu almak suretiyle bunların karşısına mı sevk edeceğiz?

Hükümet «vur» emri vermiş. «vur» emri ne demek? Bugüne kadar hiçbir hükümet «vur» emri vermemiştir.

SIRRI ATALAY (Kars) — Veremez ki...

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Devamla) — «vur» emri diye bir emir olamaz. Bu, mümkün değil, kanunlar karşısında mümkün değil.

SIRRI ATALAY (Kars) — Veremez ki, öyle bir hakkınız yoktur.

NAHİT ALTAN (Çanakkale) — Öyle söylüyor zaten, daha ne söylesin.

ORHAN KOR (İzmir) — «Hiçbir hükümet vermemiştir» diyor.

BAŞKAN — Efendim, müzakerelere devam imkânı bu suretle hâsıl olmaz efendim.

OSMAN SALİHOĞLU (Sakarya) — «Hiçbir Hükümet vermemiştir.» diyor, o da öyle söylüyor.

BAŞKAN — Efendim, her ikisine de ikazı yapıyorum, rica ediyorum efendim.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATABEYLİ (Devamla) — Polis Vazife Ve Salâhiyetleri Kanunu hangi ahvalde silâh kullanılabilirliğini tesbit ve derpiş etmiştir. Bu kanun içersinde aramasını yapan ve bu kanunun lüzum gösterdiği ahvalde silâh kullanan zabıta kuvvetine, «Hükümet evvelden vur emri vermiştir, uzun namlulu silâh vermiştir.» gibi birtakım kanun dışı beyanların bu kürsüden yapılması ve bu suretle efkârı umumiyeye tağşiş etmek ve Hükümet aleyhine, icra kuvveti aleyhine ve sanıkları adalete teslim etmek için gece gündüz çırpınan polislin aleyhine bir imaj yaratmanın gayreti içersine girmek, her halde bir senatör arkadaşımıza yakışacak bir hareket olmasa gerektir.

«Arkadaşları polis tarafından öldürülmüş, onun için teslim olmuyorlarmış. Arkadaşlarına işkence yapıyormuş, onun için teslim olmuyorlarmış. Hapisaneler bir işkence yeri haline gelmiş.»

Muhterem arkadaşlar, muhterem senatörler; iddialar yapılırken bu iddiaların delilleri, mesnetleri açıkca ortaya koyulmalı, gösterilmeli ve ispata müheyya bir halde bu kürsüye getirilmelidir. Aksi takdirde bu iddiaları yapanlar, bu ağır iddiaların altında bunları ispat edemedikleri takdirde kahrılar. Bugüne kadar hâ-

disat böyle cereyan etmiştir. Bunlar kürsülerde geçici başarıları temin etmek için kullanılacak argümanlar, kullanılacak vasıtalar değildir. Devletin zabıtasını, Devletin polisini ve hattâ Devletin savcısını burada sorumsuzca itham etmek, mesuliyet hissi altında bulunan değerli senatörlerimizden hiçbirine yakıştırılmıyacak bir haldir. Bundan, şiddetle tevakkî etmek lâzımdır.

Hükümet soyguncuları takibediyor. Gönül isterdi ki, Malatya soygunu yapan kişiler hakkında da aynı hassasiyet gösterilsin. Falan yerdeki soygunu yapan sanıklar hakkında da bu kürsüde aynı hassasiyet gösterilsin.

VEHbî ERSÜ (Tabîi Üye) — Her zaman, her zaman.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — Hayır, munhasıran bu sanıklar hakkında, bu şakiler hakkında, bu şehir şakileri hakkında bir titizlik gösteriliyor. Ve bu şehir şakileri Senatoda kendilerine bir nevi himayekâr bulmanın müteceviz..

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabîi Üye) — Hayır, yok öyle şey.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — Müteceviz, hissiyatı içerisinde giriyorlar.

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabîi Üye) — Yok öyle şey.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — O hissini içerisinde giriyorlar, siz deseniz de, demeseniz de..

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabîi Üye) — Yanlış, yanlış..

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — Konuşmalarınızı dinliyorlar.

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabîi Üye) — Hükümetin aczini tescil ediyoruz.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — Bu konuşmaları dinliyorlar onlar da..

VEHbî ERSÜ (Tabîi Üye) — Dinlesinler.

HAYDAR TUNÇ (Tabîi Üye) — Tertipleri ortaya koyuyoruz.

BAŞKAN — Sayın Tunçkanat, Sayın Karaveli lütfen, lütfen..

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabîi Üye) — Yanlış yorumlamaya hakkınız yok. Kanunsuzluğu reddediyoruz. Şakileri himaye etmiyoruz. Reddederiz.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — Sayın senatörler..

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabîi Üye) — Hükümetin aczini tescil ediyoruz. (A. P. sıralarından «Otur yerine be..» sesleri.)

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — Sayın senatörler hâdisè..

BAŞKAN — Lütfen, lütfen efendim. (Gürültüler.)

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — Hâdisè, her yönü ile, ciddi bir hâdisedir. Kanunların çerçevesi içerisinde takibedilmektedir. Hiçbir kanunsuz hareket yoktur. Türkiye'de suç işleyen bir şahsın arkasına kanun takılırsa onun önünden kurtulmak imkânı yoktur. Zaman bugün olur, yarın olur ama, mutlaka suçlu yakalanır ve cezasını da görür.

VEHbî ERSÜ (Tabîi Üye) — 18 kişi katledildi, maşallah.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — Suçlu..

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabîi Üye) — Suçluları istiyoruz, gençlerin kaatillerini istiyoruz.

BAŞKAN — Lütfen..

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — Gençlerin kaatilleri de yakalanmıştır. Yakalanmayanlar da yakalanacaktır. Kırk defa ilân edildi.

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabîi Üye) — Kaatil polisi Kanada'ya kaçırdınız.

BAŞKAN — Lütfen efendim.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — Kırk defa ilân edildi, kırk defa ilân edildi. İtham mı edeceğiz polisi-

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabîi Üye) — Polisi Kanada'ya kaçırdınız, Kanada'ya.

BAŞKAN — Sayın Karaveli lütfen efendim, rica ediyorum.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Kıyma makinaları.

DEVLET BAKANI HÜSAMETTİN ATA-BEYLİ (Devamla) — Bu takipler sonunda bu şakiler de yakalanacaktır. Ve polisi, Türk za-

bitasını Cumhuriyetin sayın savcılarını bu kürsüden töhmet altında bırakanlar, bu sonuçlar alındıktan sonra mahebolacaklardır.

Saygılar sunuyorum. (A. P. sıralarından şiddetli alkışlar.)

HAYDAR TUNÇKANAT (Tabii Üye) — Söz istiyorum, Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Tunçkanat.

HAYDAR TUNÇKANAT (Tabii Üye) — Sayın Başkan, gündem dışı yapmış olduğum konuşma ile ilgili olarak Sayın Bakanın cevabında bana sataşma vukubulmuştur.

BAŞKAN — Hangi maddelerde sataşma lütfen?...

HAYDAR TUNÇKANAT (Tabii Üye) — Sayın Başkan, meselâ bir tanesi : «Sayın Tunçkanat gizli kalmış ihtirasını tatmin etmiştir.» şeklindeki konuşması ki, buradaki konuşmam böyle yorumlandı.

Ayrıca, benim söylemediğim ve zabıtlarda aslı bulunan konuşmalarımı tahrif etmişlerdir. Bunları cevaplandırmak isterim.

BAŞKAN — Çok kısa olmak üzere buyurun efendim.

Sayın Tunçkanat sizden istirham ediyorum, üçüncü bir sataşmaya yer vermiyecek şekilde, yalnız sataşmaya munhasır konuşma yapmanızı rica edeceğim.

HAYDAR TUNÇKANAT (Tabii Üye) — Sayın Başkanım, sözlerinize mümkün olduğu kadar uymaya çalışacağım ve her hangi bir sataşma yapmayacağım. Sadece konuşmama müteveccih sataşmaları ve onları yanlış yorumlayan Sayın Bakanın bu yanımlarını tescil etmeye çalışacağım.

Şimdi Sayın Bakan, konuşmalarında dediler ki, «Sayın Tunçkanat, gizli kalmış ihtirasını bu konuşma ile tatmin etmiştir.» Ben ne dedim arkadaşlar burada? Ben dedim ki, madde göstererek, örnek vererek, Hükümetin kanunların içerisinde kalmadığını, kanunlar dışında hareket ettiğini, Anayasa dışında hareket ettiğini, Anayasanın maddelerini zikretmek suretiyle, burada beyan ettim. Nerde kaldı Sayın Bakanın «hani delil» demesi, örnek istemesi nerde kaldı? Vermiş miyim? Verdim hepsini. Ben şahsi ihtirasımı tatmin etmek için konuşmadım. Benim şahsi ihtirasım yok. Benim şahsi ihtirasım olmuş olsa idi, o zaman başka yer-

de olurdu benim yerim. Ben şurada, Tabii Senatörler arasında, yer almak suretiyle bu konuda her hangi bir şahsi ihtirasım olmadığını ve şahsi ihtirasımdan sıyrılmış olduğumu ispatlamışım. Bunun delili benim burada oluşumdur, elinizdeki Anayasadır, sizin burada bulunuşunuzdur. (M. B. G. ve C. H. P. sıralarından «bravo» sesleri, alkışlar.)

SUPHİ KARAMAN (Tabii Üye) — Anlıyana.

HAYDAR TUNÇKANAT (Devamla) — Ben, ne dedim? Savcıları itham eden kimdir arkadaşlarım, savcıları emrine koyan kimdir? Savcılar Kanununu, Anayasanın 137 nci maddesine göre, çıkaramayanlarıdır bu suçlama Anayasa emirlerine göre hem bu kanunu çıkarılmayacak, hem de beni bu kürsüden suçlayacaksınız. Arkadaşlar insaf, insaf. Anayasa Mahkemesi tescil etti, yanlış olduğunuzu, haksız olduğunuzu. Aynı kanunu tekrar buradan geçirmek suretiyle savcıları niçin bu duruma düşürdünüz?

BAŞKAN — Sayın Tunçkanat, sizden rica ediyorum, gruba hitabetmeyiniz. Sayın Bakanın konuşmasına cevap verin efendim.

HAYDAR TUNÇKANAT (Devamla) — Pek efendim. Sayın arkadaşlarım, biz şakilerin arkasında değiliz. Biz kanunun ve Anayasanın arkasındayız ve onun destekçisiyiz ve kanunla beraberiz. Birçok hukuk otoritelerin de şimdiye kadar söylemiş oldukları gibi Hükümet ieraatında kanunsuz hareketleriyle Anayasanın sınırlarını zorlamaktadır. Biz kendilerini uyarıyoruz ve Anayasa ve yasalar içerisine dönmesini kendilerine tavsiye ediyoruz.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Takipten vazgeçsinler.

SALİM HAZERDAĞLI (Elâzığ) — Sen de alabildiğine istediğini yapabilecek misin?

BAŞKAN — Lütfen efendim lütfen.

HAYDAR TUNÇKANAT (Devamla) — Burada bir soru sormuştum, bakandan rica etmiştim; - Anayasanın maddesini de zikrettim, Anayasanın 15 nci maddesinin 2 nci fıkrasına uygun olarak, okusunlar ellerinde, ellerinde olması lâzım karar - bu şekilleri yahut soyguncuları Orta - Doğu Teknik Üniversitesini ararken, Orta - Doğu Teknik Üniversitesindeki diğer çocukların bavullarını, eşyalarını aramak için

Anayasanın 15 nci maddesinin 2 nci fıkrasına göre hâkimden bir karar var mıdır, yok mudur? («yok, yok» sesleri) Çıkarınsınlar, okusunlar kürsüden. Yoksa Anayasayı çiğnemişlerdir. Çoğunuz hukukçusunuz beni tasvibedeceğinizi tahmin ediyorum. Eğer şahsi ihtiraslarımızdan yüz üstüne çıkabilmiş iseniz. Biz Hükümetin yalnız bu olayda bu derece hassasiyet göstermesini değil, bütün bu gibi olaylarda, hattâ bundan çok ağır olaylarda da, aynı hassasiyeti göstermesini isteriz. Teammüden adam öldürmenin suçu idamdır, arkadaşlar. Peki, banka soyguncunun suçu ne kadardır? İdam mıdır Yok. Onun kadar ağır değil. Çünkü, suçlarla cezalar arasında bir orantı, münasebet de var, ilişki var. Peki, onlar için niçin bu tertibat alınmaz da şimdiye kadar, onlar elini kolunu sallıyarak ortada dolanırlar? Bizim istediğimiz, eşit şartlar içerisinde buraya gösterdiği hassasiyeti bundan evvel de ve sokak ortasında adam öldüğü zamanda göstermelidir. Biz, başka bir şey söylemedik. Nasıl olmuş ta biz bu şakilerin arkasında oluyor muşuz? Bu, düpedüz itham arkadaşlar. Buna kargalar dahi güler. (A. P. sıralarından «ya, ya, ya» sesleri) Yani kargalar dahi inanmaz. Hükümet bugünkü icraatıyla bir güldürü programı içerisinde ve herkes artık buna gittikçe inanmaktadır arkadaşlar.

Bugüne karar 97 evin arandığını ve içerisindeki insanlara polis namluları dayanmak suretiyle ciplere atılıp nasıl götürüldükleri kendilerinin ifadelerinden anlaşılmaktadır. Bize de bu müraعات yapılmıştır, bunlarla konuşmuşuzdur, onları, içim sızlıyarak, sizlere nakle diyorum.

O. EDİP SOMUNOĞLU (Erzurum) — Bize niye gelmiyorlar.

6. — BAŞKANLIK DİVANININ

1. — *Kars Üyesi Sırrı Atalay ve Giresun Üyesi İhsan Topaloğlu'nun; Tabii Üye Mucip Ataklı'ya verilen cezanın kaldırılması, bu ceza kaldırılmadığı takdirde aynı şekilde ağır söz sarf eden Bitlis Üyesi Orhan Kürümoğlu'na da ceza verilmesini tazammun eden önergesi*

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım, Sayın İhsan Topaloğlu ve Sayın Sırrı Atalay, teklifi yapan başkanımız olarak ağır bir cezanın uygu-

HAYDAR TUNÇKANAT (Devamla) — Size niçin gelsinler.

KÂMİL KARAVELİOĞLU (Tabii Üye) — Anayasanın müdafiiyiz de ondan geliyorlar.

BAŞKAN — Lütfen efendim, karşılıklı konuşmaya önem vermiyelim. Lütfen efendim lütfen.

HAYDAR TUNÇKANAT (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, burada biz ucuz ve geçici başarı sağlamak niyetinde değiliz. Biz zamanımızda şöhretin şahikasına ulaşmışız. Daha başkası bize vız gelir ve biz daha başka şöhret peşinde de değiliz. Bunu bu kürsüden tescil ederim ve ben bu Senatonun bir üyesi olmak sıfatıyla de her zaman iftihar ediyorum.

Saygılar sunarım. (M. B. G. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Sırrı Atalay, Sayın Ömer Ucuza'nın konuşmasını mütaakıp yaptığı tavrına rağmen sataşma nedeniyle söz isteminde ısrar ediyor musunuz?

SIRRI ATALAY (Kars) — Evet.

BAŞKAN — Tavzih etti efendim.

SIRRI ATALAY (Kars) — Hayır efendim.

BAŞKAN — Tavzih etti efendim, zatîî-nizi kastedmediğini ifade etti.

SIRRI ATALAY (Kars) — Kasedettiğini ifade etti.

BAŞKAN — Tavzih etti efendim. Bir sataşmanın vukuu artık kabul edilmemek lâzım gelir.

SIRRI ATALAY (Kars) — Sataşma vardır diyorum, Sayın Başkan.

BAŞKAN — İsrar ediyorlar efendim. Sataşmayı kabul edenler lütfen işaret etsinler. Etmeyenler... Reddedilmiştir efendim.

GENEL KURULA SUNUŞLARI

lanması nedeniyle hakikaten beni de üzen hâdisse nedeniyle, bu cezanın kaldırılması veya Sayın Mucip Ataklı'ya cevap verenin de cezalandırılması istemiyle bir önerge vermişlerdir.

İçtüzüğümüz, takbih cezası gibi, Genel Kurul kararına bağlanmış bir cezanın kaldırılması hakkında bir hükmü ihtiva etmemektedir. İhtar cezası iptal edilebilir, kaldırılabilir. Senatodan çıkarılma cezası, ceza affedilmek suretiyle, kal-

dırılabilir. Fakat takbih cezasının kaldırılması mevzu bahis değildir.

Bir noktayı daha açıklamama izniniz istihâm edeceğim. Hakikaten karşılıklı, esef verici, sayanı şükürdür zabıtlara intikal etmeyen, ve hepimizin itilâma giren sözler olmuştur. Bunların hepsinin ayrı ayrı cezalandırılması hem mümkün görülmemekte, hem de Senatonun mehabetine, vekarına yakışır bir davranış olarak mütalâa edilmemektedir.

Şimdi, bu nedenle, bu mâruzatım dâhilinde, bu önergeyi muameleye koymam mümkün değil. Fakat bu mâruzatımla...

SIRRI ATALAY (Kars) — Tutumunuz hakkında, söz istiyorum.

BAŞKAN — Tutumum hakkında da tüzükte bir söz isteme hakkı yoktur. Fakat bir usul ihlâli varsa lütfedin tenevvür edelim, geniş bilginizden, tecrübelerinizden yararlanalım. Buyurunuz Sayın Sırrı Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — Cumhuriyet Senatosunun sayın üyeleri, bir önergemizde, Sayın Topaloğlu ile, şu hususları istedik. Önergemiz okunmadı. Önergemizde diyoruz ki, olay gerçekten bütün yönleriyle üzücüdür.

BAŞKAN — Sayın Atalay, bir dakika izin verir misiniz, önergenizi okutayım efendim. Ondan sonra devam buyurun.

Yüksek Başkanlığa

Üyelerden birine takbih cezasının, sözün geri alınması niteliğinde söylenmiş olmasının ifadesine rağmen verilmesi - tutanaklarda görüldüğü üzere daha ağır söz sarf eden üye için disiplin cezası verilmemesi - tüzüğün 154 ve 155 nci maddelerine aykırıdır.

a) Haksız verilen disiplin cezasının kaldırılması, kaldırılmadığı takdirde,

b) Aynı şekilde ağır söz sarf eden üye hakkında da disiplin cezası verilmesini saygıyla talebederiz.

Giresun

İhsan Topaloğlu

Kars

Sırrı Atalay

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Atalay.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Tutanaklar okundu, tutanaklarda Sayın Tunçkanat'ın konuşmasını mütâakıp bâzi arkadaşların tamamen bir serbestî içerisinde davranış olarak nitelemesi gereken alkış veya ademi alkışı, bir bakıma gö-

re, alkışlamayı küçümsemek ve tahrik etmek edasıyla alkışlıyanlara mâtuf pek de meşru sayılmıyan sözleri üzerine bir üyenin, yine aynı şekilde meşruiyeti asla müdafaa edilmeyecek, kelimeler sarf etmesi üzerine, bir diğer üyenin de daha ağır kelimeler sarf ettiği tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Şu hale göre bir grup adına, kendi üyesi tarafından sarf edilen sözlerin, sarf edilmemiş olması açıkça burada ve iyi bir niyetle ifade edilmesine rağmen o üyeye bir ceza verilmesi çok kötü bir örnek olur. Yani bundan sonra karşılıklı olarak şahıslar ve gruplar birbirimize samimiyetle güvenemeyeceğiz. Anlaşmada, bir grupun başkanı çıkıp da sözlerin söylenmediği ifadesinden sonra bir cezanın tatbiki lehinde oy verilmemesi açıkça ifade edilmesine rağmen (M. B. G. sıralarından «bravo» sesleri) artık ya bir ceza tatbikine gidilmemesi veyahut talebin oyla burada karşılanmaması gerekirken çoğunluk partisinin sadece sözcüleri ve başkanı dışındaki üyeleri ceza verilmesi için oy kullanmışlardır ve böylelikle iki kere ceza verilmiş bulunuyor. Biri, mânevi bir arzu üzerine üyeye, grupu adına sözün sarf edilmemiş olmasının söylenmesidir. Bu, ifade edildi. Buna rağmen, ceza verilmiş bulunmaktadır. Bu, haksızdır. Adalet ve hukuk kaidelerine, kurallarına aykırıdır. Eğer disiplin cezası tertibedilecekse tutanaklarda adı geçen ve küfür hudutlarının ötesinde söz sarf eden üyeye de derhal disiplin cezasının verilmesi gerekir. Üyenin dayandığı grupun çokluk veya azlığı veyahut olayların şu veya bu şekilde hiç kimseye nakise iras eden kelimenin ifadesinde, birisinin tecziyesi, hele af dileme niteliğinde, ifade edilmemişin söylenmesine rağmen, diğeri hakkında hiçbir şeyin söylenmemesi gerçekten acı bir ibret olur ve kötü bir örnek olur.

Bu sebeple, Yüce Genel Kurulun bunu halletmesi gerekir. Eğer bu çözüme götürülmezse, bilirsiniz ki, bu bir çaban gibi işler ve bundan sonra karşılıklı olarak her hangi bir şeyde birbirimize güvenimiz kalmaz. Muayyen centilmen anlaşmaları muayyen sınırlarda bırakılırsa devam eder, bu gider. Eğer bu şekildeki bir tecziye yoluna gidilirse ve bu şekilde iki kere ceza verilme şekli bir grup tarafından oya dayanılarak hoş görünmek benimsenir ise, bilirsiniz ki,

bu anlaşmazlıklar bu anda bitmiş gözüktür ama, devam eder. Devam etmenin başında ben gelirim. Ve ben bu haksızlığın tamiri ve bu haksızlığın açılmış olan açık seçik karşılığını vermekte kendimde bir hak görürüm. Ne bu hakkı ben göreyim, ne siz bu haksızın tarafında olun, meseleyi halledelim.

Çözüm yolu şudur : Af dileme niteliğinde olan sözün geri alınmasından sonra nasıl ceza veriyorsunuz? (A. P. sıralarından «Kim af diledi?» sözü).. Sayın Özdilek çıktı, «Kötü sözün sarf edilmemiş olduğunu sayın» dedi. Bu kâfi bundan daha neyi istiyorsunuz? «Sözü sarf edilmemiş kabul buyurun» şeklindeki bir ifade, en ileri atılmış bir adımdır. Bundan daha cennilmence, bundan daha iyi bir niyeti gösteremezsiniz. Bunun karşılığında artık bir ceza yoluna gidilmemesi gerekirdi.

Bir takbih cezası hiçbir şeyi ifade etmez. Ben yıllar önce nice nice Meclisten çıkarılma cezası almışım. Hiçbir şey ifade etmez. Ama, bir şey ifade eder. Haksızlık viedanlarda daima baskı yaratır. Haksızlık, daima başka haksızlıkların getirilmesine sebeb olur. Mesele burada bitmez, kırgınlıklar devam eder, kızgınlıklar devam eder. Bunun izalesi ve bunun ortadan kaldırılması için yol ikidir ve tercihi sizindir. Ya verilen disiplin cezasını geri kaldırılırsınız, yahut Sayın Kürümoğlu'na da ağır hakaretinin karşılığı olan disiplin cezası verilir. Verilmediği takdirde, hakkı arayan insanlar, bilirsiniz ki, bu küfürlerin karşılığını bin katı ile ifade ederler. (A. P. sıralarından gürültüler, C. H. P. sıralarından alkışlar)

ORHAN KOR (İzmir) — Başkanlık yapmış bir kişiye yakışmaz bu.

BAŞKAN — Sayın üyeler, sayın üyeler, istirham ediyorum efendim. Sayın üyeler bir dakikanızı istirham edeceğim, takbih cezası Başkanlık tarafından re'sen verilen bir ceza değildir. Sayın Sırrı Atalay bir usul teklifi serk etmiştir. Sayın Sırrı Atalay, yalnız zabıtlara intikal eden, Orhan Kürümoğlu'nun aynı mahiyette olan ve biraz daha ağır mütalâa ettiği sözleri nedeni ile ceza verilmesini önermektedir.

Muhterem arkadaşlarım, usulümüz hıfzı surette tatbik edildiği takdirde, Heyeti Umumiyeden hiçbir itiraz olmaz. Şimdi, bir usul müzakeresi açıyorum. Bu önerenin lehinde, aleyhinde iki arkadaşına söz vereceğim, ondan son-

ra Orhan Kürümoğlu hakkında önerilen takbih cezasını Heyeti Umumiyenin oylarına arz edeceğim. Lehinde... Sayın Ekrem Özden, aleyhinde... Sayın Ömer Ucuza.

Buyurun Sayın Özden. Meselelerimizi böyle hallettikten sonra hiçbir ihtilâf kalmaz efendim.

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, hâlâ burada biraz evvel cereyan etmiş hâdiselerin üzüntüsü içinde olduğumu evvelâ ifade etmek isterim. Biz, 40 yaşını doldurmuş hattâ benim gibi çok geçmiş ve yüksek tahsil görmüş insanların bir topluluğuyuz. Fikirlerimiz, telâkkilerimiz, siyasi düşüncelerimiz, hattâ her türlü sosyal mevzulardaki telâkkilerimiz ayrı olabilir, bunda hiç şüphe etmiyelim. Bir ev tasavvur ediniz ki, bunun içinde de baba, ana, evlâtlar, hattâ torunlar arasında dahi fikrî rabita olmayabilir. Ama, o ev içinde ahenk şarttır. Burada, kanunları görüşüyoruz, başka mevzuları görüşüyoruz, fikirlerimizi söylüyoruz. Bu kürsü açık, her şey söylüyoruz. Söylerken tehevürle bâzı kelimeler de ağızımızdan çıkabiliyor. Bunları müsama-ha hududu içinde mütalâa etmeye de mecburuz. Çünkü, bu kürsü insanı bazan helecana sevk edebilir. Bazan oturduğunuz yerde başka türlü düşünürsünüz, bu kürsüye geldiğiniz zaman başka türlü ifade edersiniz ve bazan da orada oturduğunuz zaman bu kürsüdeki gibi değilsinizdir, başka türlü düşünürsünüz. Bu, psikolojik ahval içinde meseleleri mütalâa etmeye mecburuz, arkadaşlar. Ve şuna inandım ki, bizim bu hareketlerimiz, bu şekildeki yanlış yolda yürür gibi hal ve tavırlarımız, adım adım efkârı umumiyece takibedilmektedir. Dönüp dolayıp, arkadaşlar, bir noktaya varır bunlar. Bu Anayasa ile, bu partilerle bu rejim yürümez, bunu birkaç defa bu kürsüden söyledim, yürümez. İşte görüyorsunuz ya 40 yaşını doldurmuş, yüksek tahsil görmüş insanlar diye bir araya getiriyorsunuz, Anayasa getiriyorsunuz; tüzük getiriyorsunuz, kanunları tedvin için salâhiyetler veriyorsunuz, meseleleri dürüst bir şekilde halletmek yeteneğinden haric bulunuyorlar ve birbirlerinin üzerine kullanıyorlar, dayak atıyorlar.

Bu manzara; efkârı umumiyede, arkadaşlar, rejimin aleyhine işler. Bunu evvelâ tesbit edelim.

Bunda; siz, orası burası, hepimiz mesulüz arkadaşlar. Bu rejimi müdafaaya mecburuz ve başka bir rejim icadedilmiş değildir, halen. Belki 50, 100 sene sonra bu demokrasiden daha başka, Cumhuriyet rejiminden başka bir rejim bulunabilir ama, bugün dünya yüzünde, cumhuri rejimden başka, demokratik yürüyüşten başka bir rejim yok. Biz bunu idame ettirmeye mecburuz.

Arkadaşlarım; bu tahrir meselesi üzerinde biraz durmak istiyorum, onun için söz aldım. Şimdi buradan arkadaşım, bir arkadaşımızın beyanı üzerine, bir şey sarfetti, bunu lütfen kabul edelim. Yani bir tahrir olduğunu kabul edelim. Ben gayet bitaraf konuşuyorum. Gayet dikkatle meseleleri takibettim. Bir arkadaş alkış meselesini nazarı dikkate alarak bir şey söyleyince, orada da feveran, bir hareket oldu. Ceza ile meşgul olan arkadaşlar bilir. Bu ağır bir tahrir idi. Ve ondan sonra da birbirine bazı şeyler söylendi, bazı kelimeler sarfedildi. Bunlar da birbirini götürür arkadaşlar. Ceza Kanunu böyle.

OSMAN SALİHOĞLU (Sakarya) — «Alkış» kelimesini ağır kabul ediyorsunuz.

BAŞKAN — Lütfen efendim, rica ederim.

EKREM ÖZDEN (Devamla) — İktidar partisi bir parça heyecansız olacak canım, yapmayınız, biz muhalefetteyiz. Biz heyecan göstereceğiz de siz «Beyler heyecanlanmayın» diye bazı şeyler söyleyeceksiniz. Biz, size heyecanlanmayın diyoruz. Anlıyamıyorum, siz mi iktidardasınız, biz mi canım?

Muhterem arkadaşlarım; böyle birbirini götürüren vaziyet olduktan, bir arkadaşın üzerine de gullandıktan sonra, bu kapıdan değil de öteki kapıdan gelip, böyle taarruzlarda bulunduktan sonra ve ileri yaşı, sevdiğimiz bir ağabey, bir grupun başkanı, memlekette en büyük hizmetler yapmış bir insan gelip burada «Bu, grupumuzu ilzam etmez, bunu söylenmemiş addediniz.» dedikten sonra artık takbih cezası verilmesi caiz değildir.

MÜMİN KIRLI (İzmir) — Ceza şahsa verildi.

EKREM ÖZDEN (Devamla) — Siz bir kere «mademki, geri alınmıştır, bize de bir ceza vermiyorsunuz, o halde bir tatbikat yapmaya

hacet yoktur» diye ağır başlığınızı lütfen göstereceksiniz. Yarın öbür gün, bizim Atalay'ın dediği gibi, bunlara hepimiz mim koyarsak, sen - ben dâvası olursa söylediklerinin başına gelmek mecburiyeti hâsıl olur.

Muhterem arkadaşlar, fırsat vermiyelim, rica ederim, size. Fırsat vermiyelim. En mühim dâva budur. «Kardeş kavgası imiş, yok birbirlerine atılmışlarmış, yok bu rejim yürümezmiş» diye bu cemiyetin içinde rejimi de-virmeye çalışan insanlara lütfen hepimiz fırsat vermiyelim. Bura da tatlı tatlı konuşuruz, bir parça şaka yaparız, bazı laf atarız, sinirleniriz, dışarı çıkar su içer tekrar içeri gireriz. Ama, vakarımızı müdafa edelim. Yani ben şuradaki manzarayı gördükten sonra arkadaşlarım, tirtir titredim ve yanımdaki arkadaş dedim ki, «Arkadaşlar ihtilâlden evvelki Meclise dönüyoruz.» Ya... Bu da var. Siz yani bunu düşünmüyorsunuz, ama ben düşünüyorum. Ben Mecliste degildim ama, Meclis meselelerini daima takibettim. Yani ne olacak? Siz dayak atacaksınız, biz hücum edeceğiz filân. Sonu gelecek midir yani? Bunun sonu dışarda gelir arkadaşlar. Onun için muhterem Başkanımız burada takbih cezasını tatbik etti. Ben tahmin ediyorum ki, centilmen görüşmesinden belki haberdar olmadı... Sayın Tuna'nın da bu takbih cezasına verilen reylerle iltihak etmemesi bilhassa benim için çok önemli. Ben de aksi rey-lere iştirak etmedim, bazı arkadaşlarla beraber. Bu itibarla ortada bir anlaşmazlık olduğuna kaaniim. Başkanımız bir ceza tatbikine lüzum gördü. Kaidelerimizin kuru gösterişi itibariyle bu cezayı tatbik etmek icabettiğini düşündü ve tatbik etti. Reye arz etti. Bir kere reye arz etmezse daha iyi idi. Çünkü, «madem ki, geri alınmıştır, mesele halledilmiştir» diyebilirdi. Sayın Tuna da buraya - benim kanaatimce - çıkar, «evet geri alınmışsa mesele yoktur. Mesele kapanmıştır arkadaşlar, üzerinde durmayalım» derdi ve dâva hallolurdu.

Şimdi, daha çapraşık bir manzaraya girmiş bulunuyoruz Sayın Tuna, zannederim, benim fikrimdedir. Ben, sizden rica ediyorum, arkadaşlarım. Gelin şu tahriri kabul edin, takbih cezası verilmiş olmasın. Yani söz geri alınmış olsun. Yarın sizlere de olur, bu tevali eder, tatsızlıklar çok ileri gider, iyi netice vermez.

Bu itibarla taktirin kabulünü istirham ediyorum.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Ucuza!..

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Efendim, müsaade ederseniz bendeniz...

BAŞKAN — Önergenin aleyhinde, lehinde konuşacağız efendim.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Ben, bir açıklama yapmak istemişim.

BAŞKAN — Lütfen yerinizden kısaca açıklayabilirsiniz.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Değil efendim, o kadar kolay değil. Kürsüden.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Ucuza, aleyhinde.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Muhterem Başkan, değerli arkadaşlarım; üçbuçuk saatten beri devam eden, zaman zaman da kesilip, inkıtaa uğrayan bugünkü birleşim, hakikaten, büyük bir üzümlük yaratmıştır. Ama, esasında üzülen kimseler varsa, değerli arkadaşlarım; o, benim muhterem grupumun üyeleridir.

Bir sayın arkadaşım önerge veriyor. Ne diyor? «Zabıtlar okundu, orada geçen kelimeler nazarı itibara alınarak şöyle yapılsın» kendisinin Yüce Senatonun İktüzüğünü harfiyen bilen bir arkadaşım olduğunu açıkça ifade etmek isterim. Ama Tüzüğümüzün «disiplin cezaları» başlığı altında 150 nci maddeden başlayıp, 158 nci maddeye kadar devam eden 8 maddeyi tetkik buyurursak arkadaşımızın verdiği önergeyi Sayın Başkanlığın oya vaz'etmesi mümkün değil.

Muhterem arkadaşlarım, Yüce Heyetinizin içerisinde her hangi bir arkadaşımızın bir başka arkadaşımız lehinde veya aleyhinde bir talepte bulunmaya hakkı yoktur. Şimdi istenen şu; bir arkadaşımız kalkıyor, muhterem Başkanlığa önerge veriyor, diyor ki, «falani tecziye edeceksin» şimdi, elimizdeki İktüzüğün hangi maddesi böyle bir yetki ile talepte bulunmaya sevk eder, bu değerli arkadaşımız? Aslında, umumi hayatta da ancak muayyen kimseler kanuni yetkilere dayanarak, asıl hak sahibinden aldığı yetkiye istinaden, muayyen mercilere müracaat eder. Ama, burada birbirimize vekâlet verme yetkisi diye bir şey mevcut değil.

NAZİF ÇAĞATAY (İzmir) — Var, savunmada var.

M. YILMAZ METE (Adana) — Onu da bir oku.

REFET RENDEÇİ (Samsun) — Fuzuli vekâlet nedir.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — «Savunmada var» diyen arkadaşların...

BAŞKAN — Lütfen karşılıklı konuşmıyalım efendim. Siz devam buyurun efendim. Lütfen.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Tüzük, iyi tetkik edilirse böyle bir yetkinin olmadığı meydana çıkar. Ben de değerli meslekdaşım Özden gibi, hakikaten iyi niyetlerine iştirak ederek, konuşmak istiyorum, ama değerli arkadaşlarım, bu önergeyi veren arkadaşım, önergesini açıklamak için bu kürsüye gelir, Sayın Başkanın tutumunu izah etmeye çalışırken, bir üzümlü hâdiseden heyetinizi çıkarmanın yolunu bırakır, istikbale muzaf, yeni yeni hâdiselerin sebeplerini hazırlar ve bu kürsüden de inerken, cümlesi aynen aklımda duruyor, «bin defa daha ağır kelimelerle hakaret ederim» der.

SIRRI ATALAY (Kars) — Hakaret demedim.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — E... sevgili arkadaşlarım, şimdi ben de bir önerge ile muhterem Başkanlık Divanına müracaat edip Sayın Atalay'ın bu sözü için o hakarettan bin defa daha ağır bir ceza verin diye bir önerge veririm her halde arkadaşım çıkacak bu sefer de onun başka türlü müdafasını yapacak.

Yıllarca, geçmiş devirde, bu kürsüde bir takım şeylere maruz kaldığını zaman zaman iftihar ederek dile getirir. Bir devir kapanmıştır. Tarih onu yazacaktır, ama kapanan devir her vesile ile burada getirip iftihar vesilesi olarak ortaya sürmenin, kanaatimce bir faydası yoktur.

Sayın Millî Birlik Grubu Başkanı bu kürsüye geldiler «söylenen söz grupumuzu ilzam etmez» dediler. Doğrudur, arkadaşlar. Biz de öyle kabul etmedik. Çünkü, bir üyenin oturduğu yerden kalkıp bir grupu hakarete tabi tutması, aslında zaten grup başkanı dahi olsa, grup adına konuştuğu fikrini ortaya koymasın. Kaldı ki, grup başkanı da değil, bir üye olarak bulunduğu yerden ayağa kalkıp, her hangi bir surette hakarete bulunursa o, o şahsın işlediği

suçtur. Halbuki buraya gelip konuşan muhterem Millî Birlik Grubu Başkanı hâdiseden üzüntü duyduğunu ifade buyururken....

DOĞAN BARUTÇUOĞLU (Manisa) — Onun namı hesabına da konuştu.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Suça ika eden şahıs burada bulunmuş olsa idi, şahsi kanaatim, âziz arkadaşlarım...

EKREM ÖZDEN (İstanbul) — Tüzük sarik, konuşacaktır.

HAZİF ÇAĞATAY (İzmir) — Tüzükte hüküm var.

MUSLİHİTTİN YILMAZ METE (Adana) — 142 nci maddeyi bir okuyun.

BAŞKAN — Lütfen efendim. Lütfen, Sayın Ucuza devam buyurun efendim, devam buyurun.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Bir derece bizi başka türlü düşünmeye sevk edebilirdi, beni başka türlü düşünmeye sevk edebilirdi. Ama, burada söyleyeceksin sözü, çıkıp gideceksin, işlediğin hareketin külfetini arkadaşlarına yükliyeceksin. Böyle bir şey yok, âziz arkadaşlarım. (Millî Birlik Grubu sıralarından «yok öyle bir şey» sesleri)

BAŞKAN — Lütfen efendim.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Sevgili arkadaşlarım, Sayın Sını Atalay arkadaşımız burada Anayasa kaybolursa, Tüzük kaybolursa - Allah korusun - bunu icad etmeye gayret eden bir arkadaşımızdır.

NAHİT ALTAN (Çanakkale) — Sataşma var.

SİRRI ATALAY (Kars) — Sataşma yok.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Siz Tüzüğün, Anayasanın maddesini gelin burada okuyun, harfiyen okuyun, onu kabul etmez, kendi fikrini empoze etmeye çalışır. Şimdi, buradaki tutumu da budur.

MUSLİHİTTİN YILMAZ METE (Adana) — Ucuza'ın konuşması sataşma sayılmaz.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Bu bakımdan verdiği önergeyi muhterem Başkanın oya vaz'etmesinin içtüzüğümüzün..

SİRRI ATALAY (Kars) — Sataşma saymıyorum. (A. P. sıralarından «bravo» sesleri). Değmez.

ÖMER UCUZAL (Devamla) — Bu önergenin, içtüzüğümüzün 150 nci maddeden başlayıp,

158 nci maddede biten hükümlerine uygun olmadığını arz eder, Yüce Heyetinizi saygı ile selâmlarım.

BAŞKAN — Değerli arkadaşlarım, efendim lütfeder misiniz? Değerli arkadaşlarım, önergenin, cezanın kaldırılması konusuna ilişkin kısmının oylanamayacağını ifade ettim. Kürümoğlu arkadaşımız hakkında ceza uygulanmasının, Başkanın takdirine değil Genel Kurulun takdirine aidolması nedeniyle verilen bir önergenin Genel Kurulun oyuna sunulabileceğini ifade ettim ve bir usül müzakeresi açıldı, lehte ve aleyhte mütalâalar serd edildi.

Şimdi, Kürümoğlu arkadaşımıza...

SUPHİ KARAMAN (Tabii Üye) — Sayın Başkanım, usül hakkında. Sayın A. P. Grup Başkanı bir şey tavzih edeceklerini ifade ettiler.

DOĞAN BARUTÇUOĞLU (Manisa) — Üzerinde konuşmak istiyorum.

BAŞKAN — Aynı konuda mı?

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Bu mevzu ile ilgili bir açıklama rica ediyorum.

BAŞKAN — Efendim, usülümüze tamamen aykırı oluyor, sizin açıklamanız bundan sonra. Eğer kısa ise yerinizden buyurun, lütfedin.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Usül hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun, usül hakkında buyurun.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlar, bu müessif hâdisenin vukuundan sonra bir idareci olarak nasıl bu işi önleriz de tekrar Cumhuriyet Senatosunu mesaiye başlatırız diye bir gayretin içine girdik. İlk ziyaret ettiğimiz Millî Birlik Grubunun Sayın Başkanıdır. O asabi hava içerisinde aklımıza gelen ilk mevzu; Sayın Ataklı'nın bu söylenen sözleri geri aldığı ifade etmesidir. Eğer geri aldığı ifade ederse, biz de arkadaşlarımızı tatmin etme imkânını buluruz, dedik. Sayın Paşamız, pek haklı olarak, şu asabi hava içerisinde Ataklı'yı getirip «ben sözümü geri aldım» deritmenin mümkün olmadığını, bunda muvaffak olamayacağını tahmin ettiğini ifade buyurdular. Biz, bu hususa hak verdik, doğru dedik. Hakikaten bu anda, böyle asabi havanın içinde gelsin «ben sözümü geri alacağım» desin, hakikaten bunun tatbik kabiliyeti kolay değil, biz de hak verdik. Dedik ki, öyle ise siz

grup adına özür dileyin. Paşam bunun üzerine «ben de gideyim, yukardaki arkadaşlarımla bir temas edeyim, bilâhara size haber veririm» dediler. Bu arada bizim A. P. Grupumuz, Grup odasında toplandı. Toplandığımız zaman da arkadaşlarıma ilk teklifim şu olmuştur: «Muhterem arkadaşlar, hakikaten müessif bir hâdise ile karşılaştık, hislerimizi bir kıyıya bırakmak suretiyle, akılla, ızanla, soğukkanlılıkla, en isabetli yola varmamız için fikirlerinizi dermeyan etmenizi rica ediyorum» diye grupuma hitabettim, arkadaşlarım biliyorlar. Arkadaşlar; ne yapalım, ne edelim derken, bununla meşgulken Cumhuriyet Senatosunun Sayın Başkanı tarafından bir dâvet geldi. Dediler ki, «aşağıda grup başkanları toplanmıştır, bu mevzuun halli için çaba sarf edeceğiz.» Ben gruptan ayrıldım ve grupum içtima halinde idi, İnkaya arkadaşım vekâlet etmeye başlamıştı.

Başkanlık Divanına, Sayın Başkanımızın önüne vardık, hakikaten bütün grupların mümesilleri orada idi. Teklif edilen hal; zabıtlardan bu kelimenin çıkmasının konuşulmakta olduğunu ben geldiğim zaman duydum.

Muhterem arkadaşlar, münasebeti düştüğü için söylüyorum. Cumhuriyet Senatosunun zabıtları aynen tesbit olunur, Anayasanın emri bu. Bir zaman gelir geçer, «zabıtları değiştirelim» arkadaşlar bunlar bizim bugünkü Anayasamıza uygun gelen teklifler değil, ama olmuyormu? Hakikaten bazan böyle şeyler oluyor, ama Anayasadaki «zabıtlar aynen tutulur» sözüne muhalif. Şimdi, bu teklif Anayasaya muhalif olduğu gibi, Sayın Bekata da buna temas buyurdular. Tatmin edici bir teklif de değildir. Benim grupum hakikaten üzüntülüydü, Sayın Başkanımızın 15 gün evvel Başkanlık yaptığı celsede, bir arkadaş, «alçakça ve aşağılıkça beyanda bulunan Bakana cevap vereceğim» şeklinde bir beyanda bulundu. O zaman yine hâdiseler oldu, biz grup olarak dedik ki, «alçakça aşağılıkça» diye hakarete bulunuyor, o arkadaşımız sözünü geri almıyor, bu kadar bâriz bir hakaret vukubulduktan ve Senato da hizmet yapamaz şekilde karıştıktan sonra, Sayın Başkan size vazife düşmektedir, cezai takibata geçiniz, bu iş halledilsin. Bu geçti, geçen celse yine bâzi haller oldu, şimdi bugün yine hepimi-

zin önünde cereyan etti, olmamalı, fakat bir arkadaşımızın «alkışlayın» sözüne karşı «hayvanlar sizi mi alkışlayacağız» kabilinden ağır ve galiz bir ihtamla, top yekûn bir grupun hepsini hedef alan bir beyanla hakarete bulunması, müessif hâdiselere sebebiyet verdi. Dedik ki, bu söz sahibinin «ben sözümü geri alıyorum, birden bire böyle bir hal oldu» demesi, benim grupumu tatmin eder. Gelsin özür dilesin, biz başka sözün takipçisi değiliz, mesaiye başlayalım. İşte Sayın Paşam buradadır, Tekin Arıburun Paşamız buradadır, Sayın Bekata buradadır, Ünlü ve Sami Turan arkadaşımız da vardı. Bir yerde yanılırsam, hafızam beni aldatırsa tashih etmelerini rica ediyorum.

Ceza verilmesi keyfiyeti üzerinde münakaşalar oldu. Bunun üzerinde ben, arkadaşlar verilmesi lâzımgelen ceza takbih cezasıdır. Falan maddede «bir gruba hakaret ederse ve bir gü-rültü çıkar da, hizmet görülmez hale gelirse, takbih cezası verilir» diye açıkça beyan ediyor. 4 ncü fıkrasında da «bâzi üyelere hakarete bulunursa» diye yine kayıt var, şu fiilin karşılığı takbih cezasıdır. Takbih cezası verilince adam asılır mı? Hayır. Sayın Başkanımız takbih cezasını versinler. O zaman teşrif buyuran Millî Birlik Grubunun Başkanı Paşamız, «ben grup adına bir konuşma yaparım, fakat Mucip Ataklı'yı getirip orada konuşurma imkânı olmaz» dedi. Sayın Bekata'da «tüzükte, kendisi veya bir arkadaşı müdafaada bulunur diye kayıt var» dediler. Binaenaleyh, Paşamız bu müdafaayı lütfen yapsınlar.

Şimdi, arkadaşlar bu şekilde buraya geldik. (C. H. P. sıralarından «sonra, sonra» sesleri.)

Arkadaşlarım, hepsini arz edeceğim. Ben teklif ettim, dedim ki, Başkan cezayı versin, grup başkanı gelsin özür dilesin, benim gruptan. Eğer bu şekilde tahakkuk ederse, ben grupuma cezanın geri alınması teklifinde bulunurum. Böyle oldu mu arkadaşlar? Biz oradan bu teklifle ayrıldık. Ben doğru yukarı çıktım, eğer farkındaysanız. Sayın Başkanımızın cezayı teffim etmekte olduğu bir sırada geldim. Grupum yukardan aşağıya gelmiş. Geldiğim zaman İnkaya'yı çağırıp söyledim, arkadaşlar eğer bir özür dilerirseniz bu yapılanlar geri alınırsa, bunu affedelim. Cezayı kaldıralım şeklinde

beyanda bulundum. Sayın İnkaya bu ricamı kabul etti, birkaç arkadaşla teması oldu. Bu temasın sonunda Sayın Paşam burada konuşuyorlardı. «Neticeyi dinleyelim» dediler. Neticeyi dinlediler ve arkadaşlarımız neticeye göre oylarını kullandılar.

Birkaç defa tekrar ettiğim bir hususu burada belirteceğim. Dedim ki, benim beyanına göre kararımızı ifşa etmeyin, biz ceza istiyoruz ve özür dilenmesini istiyoruz. Ben grupuma sadece bu teklifi götüreceğim, özür dilenirse, «arkadaşlar, bu şekilde bir teklifim var, takdirinize bırakıyorum» diyeceğim, dedim. Bu, benim burada vardığımız bir karar değildir. Ayağa kalktık tekrar, «arkadaşlar, buradan ayrılıyoruz, tekrar tekrar ediyorum, ben grupuma sadece teklif götürmeyi taahhüdediyorum, yoksa grupumun kararına inkiyat edeceğimi size duyururum, dedim mi, demedim mi Sayın Bekata?

HIFZI OĞUZ BEKATA (Ankara) — Söz de alacağımızı vadettiniz.

BAŞKAN — Lütfen efendim.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Şimdi, arkadaşlar tebarüz ettirmek istediğim durum bu. Özür dileme hali tekevvün ettiği zaman, ben de grupuma teklif etmeyi vadettim, ama geldiğim zaman grupu bu şekilde toplu buldum, yapmış olduğum temaslarda ben sadece oyumu müstenkif kullanmakla iktifa ettim. Bu mevzuda bütün arkadaşlarla bir araya gelme suretiyle, mevzuu ariz ve amik tetkik etme imkânı olmadı. Tekrar ve tekrar orada bulunan arkadaşlara, bu teklifimi götüreceğimi, fakat neticesiyle mukayyedolmadığımı ifade ettim. Sayın Paşam da «bunun aksi olmuştur» demiyecektir. Bu itibarla arkadaşlarımız, benim açıklamam budur. Biz, her ne surette olursa olsun, iyi münasebetlerin temadi etmesinin taraftarı kimseleriz. Mevcut nizam tarafsız olarak işlediği zaman, bir taraf tutulmadığı zaman verilecek takbih cezası da olmaz. Biz cezanın adamı değiliz. Yeter ki, o tüzüğün tatbikatının yolunda olduğumuzu görelim, bu zamana kadar da bu yolu takibettik.

Açıklamam buydu, hepimizi hürmetle selâmlarım.

M. İHSAN TOPALOĞLU (Giresun) — Sa-

yın Başkan, bir açıklamada bulunmak istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

M. İHSAN TOPALOĞLU (Giresun) — Sayın Ataklı'nın burada olmaması muvacehesinde, bu hâdiseden sonra bazı arkadaşlarımız bana aracılık teklif ettiler, bu gergin havayı herhangi bir şekilde arttırmamak ümidiyle Mücip Ataklı'nın buraya gelmemesini sağlamak için ben bu aracılığı yaptım. Sayın Ataklı buraya kendi arzusuyla gelmemiş değildir, bu hususun zabitlara geçmesi için arz ettim.

BAŞKAN — Efendim, Önerge hakkında lehte vealeyhte konuşuldu. Önergenin ikinci kısmını oylayacağımı ifade ettim, bu ikinci kısım önergenin dikkate alınması şeklinde oylanır. Sayın Kürümoğlu'na da aynı cezanın uygulanması şeklinde uygulanır, aynı neticeye münce olur. Bu itibarla işi kısaca ifade için Orhan Kürümoğlu hakkında da takbih cezası uygulanmasını kabul edenler...

ORHAN KÜRÜMOĞLU (Bitlis) — Savunmamı vereceğim.

BAŞKAN — Sayın Kürümoğlu savunmanızı verecek misiniz?

ORHAN KÜRÜMOĞLU (Bitlis) — Evet, efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim. Tekrar bir sataşmaya imkân vermeyiniz.

ORHAN KÜRÜMOĞLU (Bitlis) — Âdap içinde konuşacağımı taahhüdedim.

Sayın Başkan, muhterem senatörler, cidden benim de arzu etmediğim bir hâdise ile karşı karşıya geldik ve bu hâdise ne benim ihtiyarım dâhilinde idi, ne de arkadaşlarımızın. Çünkü, âni bir durum ile karşılaşmış olmanın üzerimizde meydana getirdiği asabi bir haleti ruhiye ile hâdise büyüdü. Kabul ediyorum, Senatonun vekarına ve ciddiyetine yakışmıyacak hareketler de yaptım. Fakat, Türk Ceza Kanununda bir hüküm vardır, bilhassa şimdi getirttim, onu muhterem heyetinizin huzurunda okuyacağım.

HALİL ÖZMEN (Kırşehir) — Biz biliyoruz, Orhan Bey.

ORHAN KÜRÜMOĞLU (Devamla) — Okuyacağım efendim, biliyorsunuz, bilenler, bilmiyenlere söyler gerçi, ama bendeniz arz edeceğim.

BAŞKAN — Lütfen efendim, lütfen.

ORHAN KÜRÜMOĞLU (Devamla) — «Eğer iki taraf - Türk Ceza Kanununun 485 nci maddesinin 2 nci fıkrası - eğer iki taraf karşılıklı olarak bir birini tahkir etmiş bulunursa mahkeme icabına göre iki taraf veya hangi tarafın sebebiyet verdiğini nazara alarak yalnız biri hakkında cezayı iskat edebilir.»

Bu, Yüce Heyetinizin kabulüne mazhar olmuş bir kanun hükmüdür. Ve ceza tatbikatında her zaman için tabbikat gören bir hükümdür. Buna ilâveten ben kendimi esasında savunmak ihtiyacını hissetmezdim. Fakat, Yüce Heyetin verdiği birinci karara karşı verilmiş olan takririn isabetsizliği dolayısıyla ve kanun hükümlerini de ihlâl eder mahiyeti dolayısıyla bu açıklamayı yapmak lüzumunu hissettiğim için söz aldım.

Muhterem C. H. P. Grubu arkadaşlarına ben şu şekilde sorarım, onlardan geldi çünkü, takrir. İsmet Paşa iyi hatırlarlar, 1960 ihtilâlinin arifesinde Mecliste, aklımda kaldığına göre, belki tam söylüyemeyeceğim, ama «namuslu insanlar, namusuzlar kadar cesur olmadıkça bu memleketi yürütemeyiz.»

Muhterem arkadaşlarım, ben geçen gün İçişleri Bakanımıza vâkı olan tecavüz dolayısıyla ve Anayasanın 79 ncu maddesini izah sadedinde bir gündem dışı konuşma yapmıştım. Orada açıkça hepimizin yüzüne şunu söyledim.

«Haysiyetlere saygı gösterdiğiniz nisbette, haysiyetinize saygı görebilirsiniz. Bu şartlar içerisinde bunları görmediğim takdirde benden de bunu beklemeyin.»

Ve bundan sonra da yine tekrar ediyorum, bu fikrimi. Haysiyetimi hiçbir kimsenin ayağının altına aldırmyacağım. Bir tecavüz karşısında kalmışız ve bu tecavüz, ne Sayın Özden'in ifade ettiği gibi bir tahrik karşısındadır, ne de Yüce Heyetiniz böyle bir tahrikin mevcudolduğunu kabul edebilir. Bir arkadaşımız yerinden bağırmış, «alkışlayın, alkışlayın» kelimesini istihza mânasına getiren bir zihniyet, her halde, ökünün altında buzağı aramaktan ibaret bir zihniyettir. Tasvibetmemiş olabilir. Bu tasvip etmeyişi ifade zammında «alkışlayın» demiş olabilir, bir arkadaşımız. Ama, bir arkadaşımız tarafından sâdir olan böyle bir söze karşı bir grup, ben de dâhilim o gruba, bir grupu hedef alan ve «sizin gibi hayvanları mı alkışlı-

yacağız» şeklinde neticelenen bir hakaret karşısında kaldık. Doğrudan doğruya bu söz, gerek grupuma, gerekse şahsıma mkteveccih bir hakarettir ve bu hakaretin tesiri ile ben, âsabama hâkim olamıyarak, mukabelede bulundum. Bütün olanlara rağmen Yüce Heyetinizin huzurunda söylüyorum, gelsin, mertce sözünü geri alsın, ben de alacağım. Eğer almazsa, benim sözüm de zabıtlarda kalacaktır. Ben de geri almıyorum.

Sayın Özdilek çok güzel bir konuşma yaptılar. Yalnız, dikkat buyurulduysa konuşmalarında «grupumu ilzam etmez» şeklinde grup adına bir konuşma yaptığını ifade buyurdular. Zaten bu hâdise grupunu ilzam etmiyordu. O gruba mensup bir arkadaş, o andaki durum icabı veyahut icabsız bir söz sarfetmiş, bu, Millî Birlik Grubunu zaten ilzam etmez. Ben, doğrusu, beklerdim ki, bu arkadaşımız gelip, kürsüye çıksın, aynen benim dediğim gibi, mertce, «ben, evet, bu sözü söyledim, ama bir asabiyet neticesinde ağımızdan kaçtı, bu sebeple, özür diliyorum, geriye alıyorum» deseydi ve ben, grupum da dâhil olmak üzere, eğer onun hakkında ceza tatbikatını icabettirecek bir neticeyi arzu eder idiysek o zaman gelir burada benim hakkımda da bir takibat istemeye hakkınız olurdu. Ama, demin okuduğum kanun maddesi ve içtüzük hükümleri icabı olarak bana ceza verme hakkınız yoktur. (C. H. P. sıralarından «Ona da yok» sesleri).

Muhterem arkadaşlarım, sözlerimi fazla uzatmıyayım, yalnız bir hususu daha belirterek sözlerimi nihayetlendirmek istiyorum.

Ben hukukcuyum, diğer arkadaşlarım kadar olmasa dahi benim de bir hukuk kültürüm vardır ve bir hukuk mantığım vardır. Ve yaptığım hareketlerin hepsinde bu ölçüler içerisinde hareket ederim ve neticede beni müşkül durumda bırakacak bir durumun mevzubahs olduğu bir anda hatamı her zaman için kabul ederim.

Bu sebeple, şayet, tekrar ediyorum, arkadaşımız gelir Yüce Senatoda, huzurunuzda sarfettiği sözü geri alırsa, ben de dâhil olmak üzere, grupumuz onun cezasının kaldırılması yönünde bir oylamaya iştirak ederiz. Aksi takdirde, herkesin babası kendisine aittir, herkes bir babanın oğludur, ben de bir babanın oğluyum. Söylediğim sözü geri almıyacağım.

Saygılar sunarım.

İSA BİNGÖL (Muş) — Sayın Başkan, usul hakkında bir mevzuu itilânınıza arz etmek istiyorum.

Bu iki durum ile ilgili olarak tüzükte, 156 ncı maddede bu husus sarıh olarak belirtilmiş, lütfen okuyalım ve ona göre bir tatbikata geçelim. Bunun dışında hiçbir tatbikat mümkün olamaz.

BAŞKAN — Sayın Bingöl, Genel Kurul.

İSA BİNGÖL (Muş) — Müsaade ederseniz, okuyayım, efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz, efendim, buyurun, lütfen oradan okuyunuz.

İSA BİNGÖL (Muş) — Madde 156, «Takbih ve geçici olarak Cumhuriyet Senatosundan çıkarılma cezalarının verilme usulü» Sarıh.

«Takbih ve geçici olarak Cumhuriyet Senatosundan çıkarılma cezaları, Başkanın teklifi üzerine, Genel Kurulca görüşmesiz ve işari oyla kararlaştırılır...» Sayın Başkanımız teklif ediyor mu?

BAŞKAN — Sayın Bingöl, bu husustaki noktai nazarımızı açıkladık.

İSA BİNGÖL (Muş) — «... Başkanın teklifi üzerine, Genel Kurulca görüşmesiz...» ki, görüşme oldu. «... görüşmesiz ve işari oyla kararlaştırılır...» diyor.

Şimdi, elimizde bir tüzük var, muhterem Başkanımız kendi kendisine bir karara varamadı, iki tanesine de mümkün değildir, diyorum..

BAŞKAN — Sayın Bingöl, önerge üzerinde müzakere açtım ve takbih cezasının kaldırılmasının mümkün olmadığını ifade ettim.

İSA BİNGÖL (Muş) — Kaldırılması mümkün değil, diyorum.

BAŞKAN — Rica ediyorum, karşılıklı tartışmaya mahal vermiyelim.

Şimdi, önergenin ikinci kısmında, aynı şekilde mukabele eden bir fiili işliyen bir sayın üye hakkında bir ceza tatbiki istendi.

İSA BİNGÖL (Muş) — İstiyemezsiniz, Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Müsaade buyurunuz, efendim, rica ediyorum...

Şimdi, izahlarımda dikkat buyurdunuzsa, aslında değil oylamam, önergenin dikkate alınıp alınmaması konusudur, bu.

İSA BİNGÖL (Muş) — Mümkün değil, önerge...

BAŞKAN — Rica ederim, efendim.

Önerge üzerinde konuşuldu. Önergenin dikkate alınmasını kabul edenler...

İSA BİNGÖL (Muş) — Efendim, önergeyi oya koyamazsınız.

SALİM HAZERDAĞLI (Elâzığ) — Şimdi, birinci cezanın verilmesi öyle oldu.

İSA BİNGÖL (Muş) — Beyefendi, tüzüğün 156 ncı maddesine göre mümkün değil.

BAŞKAN — Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir, efendim. Saat 19,00 a gelmiş, bu nedenle süremiz bitmiştir...

İ. ETEM KARAKAPICI (Urfa) — Efendim, daha 10 dakika var. Lütfedin, Başkanlığa yazılarımız var, okunsun.

BAŞKAN — Mümkün değil, taktir veremedi efendim.

26 Ocak 1971 Salı günü saat 14,00 te toplanılmak üzere Birleşime son veriyorum.

Kapanma saati : 19,03

Cumhuriyet Senatosu GÜNDEMİ

27 NCI BİRLEŞİM

21 . 1 . 1971 Perşembe

Saat : 14,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu üyeleri Ahmet Demir Yüce ile Mehmet Nafiz Egeli'ye izin verilmesi hakkında Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi (3959, 960)

2. — Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonu ile Dilekçe Karma Komisyonuna üye seçimi.

3. — Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere seçim.

4. — Anayasa Mahkemesine bir yedek üye seçimi.

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

× 1. — 1970 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelin Tarım Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Bütçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/403; Cumhuriyet Senatosu 1/1148) (S. Sayısı : 1498) (Dağıtma tarihi : 4 . 1 . 1971)

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞ- TIRILAN İŞLER

× 1. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1970 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (B) işaretli cetvellerinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Bütçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/376; Cumhuriyet Senatosu 1/1147) (S. Sayısı : 1499) (Dağıtma tarihi : 4 . 1 . 1971)

× 2. — Orman Genel Müdürlüğü 1970 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Bütçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/404; Cumhuriyet Senatosu 1/1146) (S. Sayısı : 1500) (Dağıtma tarihi : 4 . 1 . 1971)

× 3. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Necip Mirkelâmoğlu'nun, Cumhuriyet Senatosu 1970 yılı Bütçesinin (A/1) ve (R) işaretli cetvellerinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 2/418; Cumhuriyet Senatosu 2/301) (S. Sayısı : 1501) (Dağıtma tarihi : 4 . 1 . 1971)

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünal'dının, İçtüzüğün 87 ve 88 nci maddelerinin tadili hakkında İçtüzük teklifi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (2/263) (S. Sayısı : 1441) (Dağıtma tarihi : 1 . 6 . 1970)

2. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker ile İstanbul Üyesi Halûk Berkol'un TRT Ankara Televizyonuna dair Senato Araştırması istiyen önergesi (10/34)

3. — Cumhuriyet Senatosu Tabii üyeleri Kâmil Karavelioğlu ve Ahmet Yıldız'ın yasama dokunulmazlıklarının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/868) (S. Sayısı : 1443) (Dağıtma tarihi : 2 . 6 . 1970)

4. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Turgut Gülez'in, Anayasanın 78 nci maddesi muvaceshinde Bolu Çimento Fabrikası İdare Meclisi Reisliği sıfatı ile Senatörlük sıfatının bağdaşıp bağdaşamayacağına dair, İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in önergesi ve bu hususta Başkanlık Divanının 1 Haziran 1970 tarih ve 28 sayılı Kararı.

5. — Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Ekrem Acuner'in, yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/893) (S. Sayısı : 1465) (Dağıtma tarihi : 23 . 7 . 1970)

(Devamı arkada)

6. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Mart, Nisan, Mayıs 1970 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/36) (S. Sayısı : 1474) (Dağıtma tarihi : 24.11.1970)

7. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığının Haziran, Temmuz, Ağustos 1970 aylarına ait hesapları hakkında Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu raporu (5/37) (S. Sayısı : 1475) (Dağıtma tarihi : 24 . 11 . 1970)

8. — Cumhuriyet Senatosu Ordu Üyesi Şevket Köksal'ın, İstanbul'un Sağmalcılar ve Esenler mıntakalarında vukubulan Kolera hastalığına dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/35)

9. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Ekrem Özden'in, İstanbul'un Sağmalcılar ve Esenler mıntakalarında vukubulan kolera hastalığına dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/36)

10. — Cumhuriyet Senatosu İçel Üyesi Lûtfi Bilgen'in, İçel iline bağlı Gülnar ilçe belediyesinin gecekondulu önleme bölgesi inşaatına dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/37)

11. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Mehmet Hazer'in, üniversite ve yüksek okullarda vukubulan boykot, işgal ve diğer hâdiselere dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/38)

12. — Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Fahri Özdilek ve arkadaşlarının TRT nin statüsü ve kuruluşuna dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/39)

13. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, öğrenci olayları ve şiddet hareketleri doğuran hususlara dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/40)

14. — Diyanet İşleri Başkanlığında görevli Yaşar Tunagür'ün faaliyetleri konusunda kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu (10/28) (Dağıtma tarihi : 14 . 12 . 1970)

15. — Cumhuriyet Senatosu Denizli Üyesi

Hüseyin Atmaca'nın, Amerikalı yazar John Hughes'in basında çıkan Afyon kaçakçılığı ile ilgili bir demecine dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/41)

16. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, son beş yıl içinde açılan ve kullanılan kredilerin ekonomik ve sosyal kalkınmadaki katkı ve etkilerine dair Senato araştırması istiyen önergesi (10/42)

17. — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sırrı Atalay'ın, Bölgelerarasında artan farklılık ve bölgesel plâna gitme zorunluğu olup olmadığı hususlarında Senato araştırması istiyen önergesi (10/43)

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞÜLMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

× 1. — Nafaka alacaklarının yabancı memleketlerde tahsili ile ilgili sözleşmeye katılmamızın uygun bulunduğu dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 5 er üye alınmak suretiyle kurulan Geçici Komisyon raporu (Millet Meclisi 1/120; Cumhuriyet Senatosu 1/1143) (S. Sayısı : 1478) (Dağıtma tarihi : 4 . 12 . 1970) (Bitiş tarihi : 31 . 1 . 1971)

× 2. — 30 Mart 1968 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Yugoslavya Federatif Cumhuriyeti arasında Konsolosluk Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Bütçe ve Plân komisyonlarından 5 er üye alınmak suretiyle kurulan geçici komisyon raporu (Millet Meclisi 1/95; Cumhuriyet Senatosu 1/1145) (S. Sayısı : 1479) (Dağıtma tarihi : 4 . 12 . 1970) (Bitiş tarihi : 31 . 1 . 1971)